

ДРАГАЧЕВСКИ ТРУБАЧ

БРОЈ 51 • ГУЧА, 13-15. АВГУСТ 2021

СВЕТСКА ПРЕСТОНИЦА ТРУБЕ

Поново нас је, драги наши сабораши, у Драгачево довела труба – да са њом саборно душом саборujemo.

Наставља се вишедеценијски музички временплов кроз традицију, како истиче светски позната оперска примадона, родом из Гуче, Радмила Бакочевић, наглашавајући да је Драгачевски сабор трубача душа једне регије, једног народа.

Осећамо се сви онако како својевремено књижевник и сликар Момо Капор: „Сва музика и бес, сва жудња за лепотом и туга, сва радост и мука, који се скупе за годину дана у Србији, у августу шикну у небо кроз блиставо грло трубе на Сабору трубача. То је догађај који Србија чека годину дана. Тада, Гуча, варошица у брдима, постаје светска престоница трубе.“

Биће то и ових саборских дана, узвишених и поносних, док нас труба, драги наши сабораши, дочекује и испраћа.

Ево, већ шездесети пут.

Драгачевски 60. сабор трубача

ДОБРО ДОШЛИ - ДОБРИМА ДОШЛИ!

ОД ЗАВИЧАЈНИХ СИМБОЛА ДО УНИВЕРЗАЛНИХ ЗРАЧЕЊА

Новосађанин Иван Негришорац рођен је 1956. године у Трстенику, где му је отац Милета, професор филозофије, службовао. Иван Негришорац му је уметничко име, изведено из назива завичајних драгачевских Негришора. Иначе је Драган Станић.

По завршетку студија књижевности у Новом Саду (1979), био је професионални писац. Магистрирао је 1991, а докторирао на Филолошком факултету у Београду (2007). Школску 1984/85. годину провео је као лектор за српски језик на Мичигенском универзитету у Ен Арбору (САД). Радио је као драматург у Драмском програму Радио Новог Сада (1986-1988), као асистент на Филозофском факултету у Нишу (1988-1995) и Новом Саду (1997-2004). Био је секретар Матице српске (2005-2012), а сад је председник Уређивачког одбора Српске енциклопедије (од 2008) и председник Матице српске (2012). Редовни је професор Филозофског факултета у Новом Саду (од 2004).

Објавио је књиге песама: Трула јабука (1981, награда „Горан“ за младе песнике), Ракљар. Желудац (1983), Земљопис (1986), Топло, хладно (1990), Абракадабра (1990, награда Друштва књижевника Војводине за књигу године), Хоп (1993), Везници (1995, награда „Ђура Јакшић“), Прилози (изабране и нове песме, 2002), Потајник (2007, 2011; Змајева награда), Светилник (2010, награде „Бранко Ћопић“, „Раде Драинац“, Жичка хрисовуља и Грачаничка повеља), Камена чтенија (2013, 2014; награде „Меша Селимовић“, Печат времена, Печат вароши сремскокарловачке, Велика базјашка повеља и Повеља Мораве), Чтенија (изабране песме, 2015), Матични млеч (2016), Изложба облака (изабране и нове песме, 2017; награда „Деспотица Ангелина Бранковић“, „Златни крст кнеза Лазара“), Огледала Ока Недремана (2019, награде: „Ленкин прстен“ и „Венац Лазе Костића“). Роман: Анђели умиру (1998). Радио драме: Фреди умире (1989), Куц-куц (1990); позоришне драме: Истрага је у

току, зар не? (2000, 2007), Видиш ли свице на небу? (2006, награда Унирекса за драмски текст). Критичке студије: Легитимација за бескућнике. Српска неоавангардна поезија: Поетички идентитет и разлике (1996), Лирска аура Јована Дучића (2009), Истрага предака: Искушења колективног и индивидуалног опстанка (2018; награда „Слободан Костић“ и специјална награда Сајма књига у Вишеграду), Његошевски покрет отпора (2020). Књиге песама су му преведене на румунски, словачки, руски и грчки језик.

У Негришорчевом песништву, а он је превасходно песник, завичајни симболи имају универзална значења и зрачења. Он је у поезији на време, како би рекао песник Бранко В. Радичевић, нашао своју боју за своје небо.

Р. М. МАРИНКОВИЋ

„ДРАГАЧЕВСКИ ТРУБАЧ“, лист Драгачевског сабора трубача
Издавач: Културни центар општине Лучани у Гучи
Главни и одговорни уредник: Јован КОВАЧЕВИЋ
Редакција: Радован М. МАРИНКОВИЋ, Јовиша М. СЛАВКОВИЋ,
Миљана КАПЛАРЕВИЋ, Тамара БЕЛОШЕВИЋ, Марија
НЕРАНЦИЋ, Марија ПАВЛОВИЋ [Ника - Никола СТОЈИЋ]
Штампа: Атеље ЈУРЕШ, Чачак

ОРГАНИЗАТОРИ

Општина Лучани
Културни центар општине Лучани, Гуча
Туристичка организација "Драгачево", Гуча
БКМ, Београд

ПОКРОВИТЕЉ САБОРА

Влада Републике Србије
Министарство трговине, туризма и телекомуникација

ГЛАВНИ СПОНЗОР

Drink Store, Београд

МЕДИЈСКИ СПОНЗОР

РТС, Београд

ДАРОДАВЦИ

Организација за колективно остваривање права интерпретатора ПИ, Београд
Компанија "Новости", Београд
ИКЛ, Гуча
Застава оружје, Крагујевац
Фондација "Браћа Карић", Београд
Митекс, Ариље

ПРИЈАТЕЉ САБОРА

МТС, Београд

МЕДИЈСКИ ПАРТНЕРИ

Компанија "Новости", Београд
Илустрована политика, Београд
Блиц, Београд
Чачански глас, Чачак
Глас Западне Србије, Чачак
ТВ "Галаксија 32", Чачак
ТВ Лав плус, Чачак
Телемарк, Чачак
Радио Д, Лучани

GLAVNI SPONZOR 60. DRAGAČEVSKOG SABORA TRUBAČA

DRINKST^{ORE}

TI ŽELI DOBRODOŠLICU U GUČU!

Pronađi nas u Guči
u ul. Kneza Miloša BB iza Doma trubača.
Čekaju te najpovoljnije cene i akcije!

Драгачевски 60. сабор трубача

ПЕТАК, 13. АВГУСТ

- 11:00 Отварање Сабора, подизање заставе
- 11:30 Конференција за штампу организатора и домаћина
- 12:00 Отварање уметничких изложби
- 13:00 Отварање сајма књига
- 13:30 Представљање: Драгачево у књигама и публикацијама

Позорница Културног центра:

- 15:00 Уметнички програм: трубачки оркестри, фолклорни ансамбли и певачке групе
- 16:00 Такмичење омладинских трубачких оркестара Србије
- 18:00 Концерт: Ансамбл народних игара и песама Косова и Метохије "ВЕНАЦ" Грачаница
- 19:30 Концерт: Трубачки оркестар Данијеле Веселиновић, Јелена Урошевић (виолина) и Неда Николић (фрула)

Главна позорница на стадиону:

- 21:00 Концерт: Победили су заслужили су - победници 59. Драгачевског сабора трубача у Гучи: Тимочки веселјаци, Елвис Бајрамовић и Сениша Станковић
- 22:00 Концерт: Дејан Петровић Биг бенд
- 23:30 Поноћни концерт трубачких оркестара

СУБОТА 14. АВГУСТ

- 07:00 Трубачка будилица
- 11:00 Конференција за штампу
- 12:00 Свечани саборски дефиле
- 13:30 Народни вишебој
- 14:00 Промоција књиге: "100 година од рођења академика Добрице Ћосића – Добрица Ћосић и политика", аутора: проф. др Зорана Аврамовића, социолога културе

Позорница Културног центра:

- 15:00 Уметнички програм: трубачки оркестри, фолклорни ансамбл и певачке групе
- 16:00 Такмичење здравичара | РЕЦИТАЛ - учествују: 1. Божица Велоусис (књижевница из Грчке), 2. Радован Гајић (књижевник из Канаде), 3. Љиљана Браловић (песникиња из Прањана), 4. Драгиша Симић (здравичар из Доње Топонице)

- 17:00 Избор најлепше народне ношње
- 18:00 Концерт: Академско културно уметничко друштво "ИВО ЛОЛА РИБАР" Београд
- 19:00 Концерт: HarMalek Orchestr Чешка

Главна позорница на стадиону:

- 21:00 Концерт: Хор и симфонијски оркестар РТС под управом Бојана Суђића
- 23:00 Концерт: Трубачки оркестар Бобана и Марка Марковића
- 00:30 Концерт: Драгачевски трубачки оркестри - Драган Павловић, Радич Славковић, Марко Трнавац

НЕДЕЉА, 15. АВГУСТ

- 07:00 Трубачка будилица
- 11:00 Свечани саборски дефиле са приказом драгачевске свадбе из XIX века
- 12:30 Конференција за штампу

Позорница Културног центра:

- 13:00 Уметнички програм: трубачки оркестри, фолклорне и певачке групе

Главна позорница на стадиону:

- 15:00 Финално такмичење трубачких оркестара Србије: "СА ОВЧАРА И КАБЛАРА"
- 18:00 Концерт: Трубачки оркестар Дејана Лазаревића
- 19:30 Концерт: Трубачки оркестар Елвиса Ајдиновића
- 20:30 Концерт: Трубачки оркестар Дејана Јевђића
- 21:30 Концерт: Горан Бреговић са својим оркестром
- 23:30 Концерт победника 60. Драгачевског сабора трубач

АУТОРСКИ ТЕКСТ МИЛИВОЈА ДОЛОВИЋА, ПРЕДСЕДНИКА ОПШТИНЕ ЛУЧАНИ И САБОРСКОГ ОДБОРА

СРБИЈО, ГУЧА ТЕ ЧЕКА!

Прошла година била је изазов сама по себи. То је време када смо мислили, пре свега, на здравље грађана. Поред борбе против вируса, поплава и осталих недаћа, општина Лучани радила је на унапређењу, како здравља тако и услова живота сваког житеља Драгачева.

ИЗАЗОВИ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ У БОРБИ ПРОТИВ ПАНДЕМИЈЕ

Пре пандемије, вода нас је плавила, разарала и рушила, честе временске неприлике односиле плодове рада, клизишта уништавала инфраструктуралне објекте. Морали смо сваки пут стојички да поднесмо све што брза времене доноси, а онда, последице излечимо најбољим подухватима које једна локална самоуправа, попут наше може да покрене. И сам сам осетио горчину болести Ковид 19, која је наше бројне суграђане задесила а за многе наше рођаке, пријатеље и познанике била и кобна.

Пандемија траје дуго, изазови су све већи, а потреба да услови за живот грађана буду што лагоднији нас је покретала да непрестано превазилазимо сваку препреку. И при том, нека чудна енергија вас носи и чини да сваки циљ доведете до краја.

Интензивирани су радови на градњи деонице ауто-пута од Прељине до Пожеге, нарочито на пробијању два тунела Лаз и Муњино брдо, након чега следи уређење индустријске зоне у Крстацу. Све указује да ће са проласком аутопута кроз нашу општину значајно бити унапређен пословни амбијент за постојеће као и за нове привредне инвеститоре.

Ми смо недавно донели одлуку о формирању одсека у оквиру Одељења за привреду и локално економски развој која је проистекла из стратешког опредељења општине да се на сваки начин потпомогне живот и рад наших суграђана на селу а са циљем да створимо услове за лагоднији и квалитетнији живот младих брачних парова у руралним срединама коју су оријентисани ка организовању пољопривредне производње.

Значајне активности смо усмерили на субвенционисање, дакле финансијско учествовање локалне самоуправе до 60 одсто у трошковима наших грађана за набавку пољопривредне механизације, куповину стоке и потребне хране за њихов узгој, затим за наводњавање и осигурање усева, пластеничку производњу поврћа, воћа и цвећа, пчеларство, прераду млека и воћа и друге пољопривредне области. Како би једноставно и лако користили буџетску помоћ, оформили смо одсек за пољопривреду при Општинској управи који ће непрестано бити доступан сваком нашем потенцијалном кориснику.

Иначе, за 2021. годину из буџета је издвојено 45,5 милиона за субвенционисање пољопривреде у општини Лучани.

УЛАГАЊА У ОПШТИНИ ЛУЧАНИ

У претходном периоду, преко 400 милиона динара уложила је Република Србија на подручју Лучана како би се обезбедило корито Бјелице и зауставиле вишегодишње поплаве. Урађена је реконструкција и обалоутврда свих притока, дужином целог тока бјеличке реке.

У реконструкцију Средње школе "Драгачево" са халом у Гучи уложено је око 275 милиона динара. Ова образовна установа потпуно је адаптирана и прилагођена савременим условима наставе и спортских такмичења од значаја за читав регион. Уједно је урађена и обалоутврда реке Драгачице која је изливањем 2016, 19, и 20. године нанела огромне штете овој образовној установи али и околним стамбеним објектима. Радови су трајали осам месеци, обалоутврде су обезбеђене а проблем изливања реке је решен. Урадили смо и доградњу и опремање две собе за потребе предшколске установе у Гучи чија вредност је око 13 милиона динара.

У циљу унапређења живота на селу, општина Лучани је приступила државном програму за куповину сеоског домаћинства за младе пољопривреднике или брачне парове, Следи нам и прикључење пројекту субвенционисања замене столарије и термо-фасада у циљу енергетске ефикасности стамбених зграда и кућа наших суграђана.

Општина Лучани ће се кроз новоформираног Одсек за пољопривреду и рурални развој још темељније бавити планско - аналитичким и стручно - оперативним пословима из области ратарства, воћарства и сточарства, израдом програма, планова и развојних пројеката за развој села, координацијом инвестиционих послова, повезивањем привредних субјеката и пољопривредних газдинстава са потенцијалним инвеститорима, затим заштитом и унапређењем животне средине, геолошким истраживањима, заштитом водних ресурса, река језера и извора здраве пијаће воде, заштитом биолошке разноврсности, дивљих биљних и животињских врста и аутохтоних екосистема.

Приоритет нам је и комплетна реконструкција постојеће водоводне и канализационе мреже и изградња нове, тамо где је нема; комплетирање урбанистичке документације и израда инфраструктуралних пројеката; изградња фабрике за пречишћавање воде; изградња и опремање индустријске зоне; асфалтирање и уређење приступних саобраћајница и петље; изградња и модернизација пијаце; увођење ЛЕД јавне расвете; унапређење руралног развоја општине и подстицање производње енергије из био масе...

САБОР СВИХ САБОРА

У сусрет јубиларном, 60. Драгачевском сабору трубача, намера организатора, како ове тако и наредних година, јесте да заједно са програмским, културним саветом, Културним центром и Туристичком организацијом и свим непосредним чиниоцима организације, на један културан и достојанствен начин вратимо Драгачевски сабор тамо где и припада. Ове године, вратили смо неке редовне термине, три дана трајања манифестације, као што је то некада било. Недеља је поново резервисана за Финално такмичење сениорских оркестара. Обећавамо добар провод, богат програмски садржај и уживање у незаборавном и ванвременском звуку драгачевске трубе. Надамо се да ћемо, за три до пет година, од стране Министарства културе и Владе Републике Србије бити препознати као манифестација од изузетног значаја за културну баштину земље.

По мом скромном мишљењу, ове године, никада више умних глава се није укључило у организацију манифестације, почев од академика Матије Бећковића, преко Живорада Ајдацића, председника Културно просветне заједнице Србије који је уједно и редитељ овог Сабора, Драгана Станића, председника Матице српске, затим Дејана Петровића који је музички уредник Сабора. Наравно не смемо заборавити Културни центар општине Лучани и Туристичку организацију „Драгачево“. Ми из локалне самоуправе, само смо координатори организовања читавог сабора, а надамо се да ће, почев од ове године, до наредног Сабора, ова манифестација бити што је раније могуће испромовисана. Доста раније ће се кренути у одабир програмског садржаја како бисмо на прави начин приказали оне изворне вредности, оно што Сабор трубача јесте - душа Србије.

Поред традиционалне добродошлице саборашима „Добро дошли, добрима дошли!“ рећи ћу:

СРБИЈО, ГУЧА ТЕ ЧЕКА!

ЗЛАТНО ДОБА АСФАЛТА

Може се рећи да је ово „златно доба асфалта“ за нашу општину.

Током претходне две године асфалтирано је око 120 километара путева на нашој територији од чега је деведесет одсто из буџета државе док је остало финансирао општински буџет у сарадњи са грађанима. На територији општине имамо укупно око 180 километара општинских и око 800 километара некатегорисаних путева који се последњих година уводе у функционални ред. Видно је интересовање наших грађана за асфалтирање засеочких путева по моделу два према један, где на сваки динар грађана, општина обезбеђује два из буџета.

ТАКМИЧАРСКИ ОРКЕСТРИ

60. Драгачевски сабор трубача ТРУБАЧКИ ОРКЕСТРИ ФИНАЛИСТИ

СЕНИОРИ:

1. Елвис Бајрамовић, Бојник
2. „Новосадски трубачи“, Нови Сад
3. „Пиротски трубачи Саше Павловића“, Пирот
4. Јовица Јовановић, Луново Село
5. Бојан Крстић, Владичин Хан
6. Радич Славковић, Рти
7. Стефан Младеновић, Врање
8. Иван Ћенадић, Акмачићи
9. Бојан Ристић, Владичин Хан
10. Марко Трнавац, Мршељи
11. Кристијан Азировић, Ниш
12. Оркестар Жељка Стефановића и
Александра Петронијевића, Ариље
13. Владимир Ивановић, Загужање
14. „Драгачевске трубе“, Гуча
15. Миле Новковић, Владичин Хан
16. Марко Глигоријевић, Бајина Башта
17. „Тимочки веселјаци“, Књажевац
18. Сениша Станковић, Загужање

ОМЛАДИНЦИ:

1. Оркестар Уроша и Огњена Васиљевића, Пожега
2. Мирослав Ћунисијевић, Ариље
3. Александар Илића, Стубал
4. Браћа Илић, Честобродица
5. Млађан Крстић, Загужање
6. Стефан Младеновић, Пожега
7. Мануел Аметовић, Алексинац

ДВА ВРЕМЕНА

Са успоном Сабора трубача, захваљујући општим кретањима у друштву и подвижнштву њених житеља, и Гуча је мењала лик.

Године 1961., Први сабор трубача варошица и село са 2.741 житељом. Стара лепа здања: парохијска црква, некадашње Среско начелство, среска/општинска зграда, основна школа, пошта, болница, само неколико улица са макадамским коловозом, гробље код школе, блатњави улазни и излазни путеви, бунари и пумпе за воду, несигурна електрика, кафане, малене трговинске и занатлијске радње, суд, станица милиције, биоскоп, библиотека, неколико општинских надлештава, торови и обори за стоку, мало интелектуалаца...

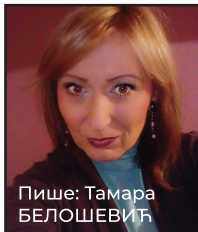
Година 2021., 3.883 житеља, Шездесети сабор трубача: здања цркве, бившег Среског начелства, општине, Дома здравља са болницом, модерне улазне и излазне саобраћајнице, улице са асфалтним коловозом, регулисани речни токови са мостовима, не мало пословних и породичних зграда (са најсавременијом опремом, електроника, дигитализација), водовод, пошта, неколико државних надлештва, привредне фирме, банка, апотека, основна и средња школа, обданиште, хотел, репрезентативни угоститељски и други објекти, модерна трговина, Музеј надгробника и крајпуташа, Музеј трубе, Дом трубача, Културни центар, библиотека (која се бави и издаваштвом, Туристичка организација, Еколошко друштво, Културно-просветна заједница, јавни споменици, политичке, друштвене и спортске организације, спортски терени, Удружење самоуких сликара и вајара (са галеријом), пливачки базени, јавни споменици, галерија на отвореном простору вајара Богосава Живковића и његових ученика, бројни интелектуалци...

Два времена: гучка, уједно и саборска.

Радован М. МАРИНКОВИЋ

Пише: Тамара БЕЛОШЕВИЋ

ВРЕМЕ ЈЕ ДА ТРУБА ЗАГРМИ

Најбољи оркестар и најизворније свирали „Тимочки весељаци“ из Књажевца, прва труба Елвису Бајрамовићу из Бојника а труба публике Синиши Станковићу из Загузања

„Нека Србија за трен застане да чује трубу Гуче, јер ово је Србија, ово нема нико. Гуча је место где су сви добродошли. Ово је српска традиција, нешто што желимо да покажемо свету. Надам се да ће после овог, 59. Сабора читава Србија пожелети да дође на јубиларни, а ја ћу учинити све да следећи домаћин буде председник Србије Александар Вучић. Џаба Риу карневал и Минхену Октоберфест, јер ми имамо Гучу. После поплаве и града дође сунце. Сада је време да труба загрми, да заборавимо све оно што је било и да решимо све проблеме који су нас мучили...“

Овим речима се, отварајући светковину трубе, Драгачевцима, гостима, љубитељима трубе и новинарима обратио Бранислав Недимовић, министар пољопривреде, водопривреде и шумарства, овогодишњи саборски домаћин. Тог четвртка, уочи поднева, надахнутом здравцом добродошлицу саборашима, и овај пут, упутио је Филип Љубојевић, студент књижевности из Гуче. А, трубачи драгачевски, из оркестра Радича Славковића из Ртију, засвираше химну „Са Овчара и Каблара“, док је саборску заставу домаћин дизао на јарбол, ка небу.

ИЗЛОЖБЕ

Првог дана отворене су изложбе у згради Музеја трубе и холу Културног центра. Изложбе су део душе Сабора, а ове године су се вратили са својим радовима и наивци из Опарића и Уздина, придруживши се својој самоукој породици, традиционалним излагачима, Галерији наивне уметности Ковачица и Удружењу самоуких сликара и вајара Драгачева. На спрату Музеја, посетиоци су могли да завире у историју овог краја кроз сталне поставке, саборску и ону која евоцира успомену на Рајку Боројевић и давно угашену Драгачевску задругу жена. Национална асоцијација за старе и уметничке занате и домаћу радиност „Наше руке“ је за посетиоце Сабора, у дворишту Музеја, организовала изложбу старих заната, дајући на тај начин допринос очувању српског идентитета.

НОВЕ КЊИГЕ

У наставку дана, по устаљеном обичају, представљање књига и публикација штампаних између два Сабора, а говоре о Драгачеву и Драгачевцима, укупно 17, организовала је Библиотека општине Лучани: „Посвећенице Светом Сави“ Нике – Николе Стојића и Радована М. Маринковића, монографије „Вича и Кривача“ Јовише

М. Славковића и Зорана Маринковића, збирке песама „Из Гуче се труба чује“ Нике – Николе Стојића, хронике „Летопис Пухова и Лиса“ Радована М. Маринковића и Драгана Николића, збирка песама „Светионик душе“ Данице Радосављевић Савић, летописа „Школа у Каони, 1969-2019“ Јовише М. Славковића и Радована М. Маринковића, песама «Чачанице, опет» Радована М. Маринковића, публицистичких дела „Поздравите отаџбину“ Гвоздена Љ. Оташевића, „У ратним вихорима“ Драгана Николића, „Храбри ратници чачанског краја“ Слободана Чворовића, „Српска енциклопедија“ (Матица српска, Српска академија наука и уметности и Завод за уџбенике Србије), „Божји дар - осећања, искуства, даровитост, снага воље“ Влада Баралића, „Чачак и Лучани – тешки дани, још теже ноћи“ Гвоздена Љ. Оташевића, „Вујовићи у Котражи“ Слободана Вујовића, „Српски народни календар за просту 2019. годину“ (приредили Радован М. Маринковић и Слободан Чворовић), „Бележник Овчарско – кабларске клисуре број 9 « у издању Туристичке организације Чачак и јубиларни, 50. број листа Драгачевски трубач (издавач Културни центар Гуча).

САБОРСКИ САЈМОВИ

Библиотека општине Лучани организовала је сајам књига, од 8. до 11. августа, у дворишту Музеја трубе. Ово је пета година за редом да Библиотека организује сајам у току трајања Драгачевског сабора трубача. Учествовало је десет излагача: Књига комерц (Београд), Вулкан (Београд), Euro Book (Београд), Духовни луг (Крагујевац), Легенда (Чачак), Народни музеј (Чачак), Међуопштински историјски архив (Чачак), Градска библиотека „Владислав Петковић Дис“ (Чачак), Карић фондација (Београд) и домаћин Библиотека општине Лучани.

На Сајму туризма представили су се: Туристичка организација Србије, Туристичка регија западне Србије као и туристичке организације Требиња, Чачка, Лесковца, Ивањице и Лучана.

Привредна изложба приређена је у спортско-рекреационом центру.

НОВЕ ПОЗОРНИЦЕ

Програм на 59. Драгачевском сабору трубача у Гучи презентован је на четири позорнице.

Главни - на позорници у црквеној порти, уместо уобичајеног саборишта - стадиона ФК Драгачево. Ова позорница била је актуелна од четвртка до недеље (8 -

11. августа). На њој су приређени концерти трубачких оркестара прошлогодишњих и овогодишњих победника, концерти мајстора трубе Саше Крстића, Дејана Јевђића и вокалних солиста Данице Крстић и Банета Шевића, Дејана Лазаревића, Дејана Петровића и Биг бенда, Бобана и Марка Марковића и Биље Крстић, концерти популарних извођача: групе „Црвена јабука“ и „Тропико бенд“, као и редовни програмски садржаји: поноћни концерт и финално такмичење најбољих оркестара Србије.

На позорници Културног центра програм је приређен од четвртка до суботе (8-10. августа) и обухватио је трубачке оркестре, културно – уметничка друштва и певачке групе, затим такмичење младих трубачких оркестара (пионирских и омладинских), концерт вокалног солисте Чедо Марковића уз трубачки оркестар Стефана Младеновића, такмичење здравичара и избор најлепше народне ношње, концерт „Свет у Гучи“ (програм гостујућих дувачких оркестара из иностранства).

Поред позорнице у црквеној порти, биле су и две уличне бине, једна у центру варошице, код чесме, друга испред зграде Пореске управе, у улици Проте Гучанина, на којима су наступили трубачки оркестри финалисти и дувачки састави из иностранства.

ТАКМИЧАРИ

У три трубачка такмичарска програма наступило је укупно 27 капела.

У великом финалу, под крошњом столетне липе, такмичило се 15 састава, пошто је Предтакмичарски одбор изрекао дисциплинску меру дисквалификације Београдском трубачком оркестру због ремећења програма манифестације. Наступили су оркестри: Стефана Младеновића из Врања, Игора Митрића из Сирогојна, Драгана Аметовића из Ниша, „Тимочки веселјаци“ из Књажевца, Бојана Крстића из Владичиног Хана, Радича Славковића из Ртију, Владимира Ивановића из Загужања, Ивана Јовановића из Ужица, Елвиса Бајрамовића из Бојника, Саше Павловића из Пирота, Бојана Ристића из Владичиног Хана, Марка Глигоријевића из Бајине Баште, Данијела Костића из Новог Сада, Марка Трнавца из Мршеља и Сенише Станковића из Загужања.

Пионери и омладинци на мегдан су изашли првог саборског дана. Са позорнице испред Културног центра огласиле су се трубе пионира: Нанија Ајдиновића из Сурдулице, „Драгачевског подмлатка“ из Гуче, Александра Ристића из Владичиног Хана, Маје Илић из Пожеге и Млађана Крстића из Загужања.

У конкуренцији омладинаца - седам такмичарских оркестара: Мартина Салијевића из Биновца, Мирослава Ђунисијевића из Ариља, Дарка Станковића из Загужања, Браће Илић из Честобродице, Николе Крстића из Загужања, Уроша и Огњена Васиљевића из Пожеге и Александра Илића из Стубла.

ПОБЕДНИЦИ, ЖИРИ, ДАРОДАВЦИ

Најбољи млади трубачи

По оцени стручног жирија (Димитрије Големовић из Београда, композитор и етномузиколог, Бојана Николић из Београда, етномузиколог и Наташа Плећаш из Лучана, пијаниста, професор клавира) у пионирској конкуренцији за најбољи оркестар проглашен је састав Маје Илић из Пожеге, а најбољи трубач је Александар Ристић из Владичиног Хана. Организатор саборских програма и овог такмичења, Културни центар општине Лучани, најбоље је даривао плакетама, које је уручио директор Јован Ковачевић. Најбољи пионирски оркестар добио је бубањ, дар Прогрес инжењеринга из Чачка, Индустијски Комбинат Ливница Гуча (награду уручио Ненад Главоњић, директор). Најбољи трубач пионир добио је трубу, дар Културног центра општине Лучани.

Победници у омладинској конкуренцији - први трубач – Никола Крстић из Загужања, други - Александар Илић из Стубла, а трећи - Мирослав Ђунисијевић из Ариља. Најбољи оркестар - Мирослава Ђунисијевића из Ариља, други - Дарка Станковића из Загужања, а трећи - Николе Крстића из Загужања. Поред плакета организатора које је награђенима уручио Јован Ковачевић, в.д. директора Културног центра општине Лучани, Културни центар је најбољег трубача наградио трубом. А, Зоран Јовановић, бубњар из Пожеге, најбољи омладински оркестар наградио је бубњем.

Најбољи међу најбољима

Финално такмичење, које је почело у смирају суботњег дана, отворио је домаћин манифестације, министар Бранислав Недимовић. „Хвала свим Драгачевцима, целој Србији, хвала онима људима који су 1961. године започели све баш у овој порти. Хвала свима вама који живите за Драгачево, за трубу, за Србију. Вечерас нека оркестри покажу ко смо и шта смо. Нека живи наша Србија и наше Драгачево“, рекао је Недимовић.

Стучни жири (Димитрије Големовић из Београда, композитор и етномузиколог, Бојана Николић из Београда, етномузиколог, Драгана Маринковић из Београда, етномузиколог, Срђан Радосављевић из Краљева, професор трубе, и Светлана Азањац из Београда, етномузиколог) заузео је своје место и такмичење је могло да почне. Пред саму поноћ, на сцену последњи пут те вечери изађоше водитељи програма како би саопштили имена победника: најбољи - оркестар „Тимочки веселјаци“ из Књажевца, други је Стефана Младеновића из Врања, а трећи Бојана Крстића из Владичиног Хана.

Најбољи трубач - Елвис Бајрамовић из Бојника, други - Бојан Ристић из Владичиног Хана, а трећи Марко Глигоријевић из Бајине Баште.

Трубу публице освојио је Сениша Станковић из Загужања, о чему је одлучивао жири у саставу: Момчило Поповић, представник компаније „Вечерње новости“ (Београд), Марија Тиосављевић, Томислав Кнежевић, Драган Бабић и Слободан Василић.

Награду за најизворније музицирање „Од злата јабука“ освојио је оркестар „Тимочки весељаци“ из Књажевца.

Песму је најбоље одсвирао оркестар Стефана Младеновића из Врања, а коло Владимира Ивановића из Загужања. Најбољи тенориста био је Игор Ристић из оркестра Бојана Ристића, најбољи басиста – Александар Јовић из оркестра Бојана Крстића, а најбољи бубњар – Славиша Стаменковић из оркестра Владимира Ивановића.

Трубу, дар „Илустроване политике“ најбољем трубачу, уручила је Сања Ђорђевић, главни и одговорни уредник, а бубањ најбољем оркестру Огњан Радуловић, заменик главног и одговорног уредника. Најбољи трубач од дародавца „Карић фондације“ добио је статуету. Награду је уручио Драгомир Ј. Карић. Меморијалну награду „Професор Миодраг Васиљевић“ – Од злата јабука, за најизворније музицирање, у име дародавца награде – Културног центра општине Лучани, доделио је Драган Бабић, дугогодишњи новинар Радио Београда, утемељивач ове награде.

Најбољи трубач по одлуци жирија публице од дародавца Компаније „Новости“ награђен је трубом. Награду је уручио Момчило Поповић, шеф деска. Свим добитницима награда плакету је уручио в.д. директора Културног центра општине Лучани Јован Ковачевић.

ВИШЕБОЈ, ЗДРАВИЧАРИ, НОШЊЕ

Момачка саборска надметања одржана су у петак. Титулу арамбаше за 2019. годину, седми пут на Сабору, освојио је Александар Крајишник из Мајура победом у дисциплинама скок удаљ из места, скок увис из места и бацање камена с рамена. Милан Марковић из Љуљака (Кнић) победио је у дисциплини рвање у кости, а најбољи у гађању кроз прстен јабуке био је Антони Мичера (Пољска). Организатори и дародавци дисциплине Народни вишебој били су Застава оружје - Крагујевац и компанија Митекс - Ариље. Застава оружје обезбедила је награду за арамбашу (Ловачки карабин М48 ЈУГО4), вредносне ваучере (у износу од 8.000 динара) за победнике по дисциплинама, као и трофејни нож М48 за победника дисциплине гађање кроз прстен јабуке.

Најбољи традиционални здравичар је Предраг Благојевић из Течића (Рековац), а у категорији саборских здравица Петар Петровић из Горњег Добрића (Лозница). Они су од организатора добили буклије и плакете.

Најлепшу мушку народну ношњу оденуо је, и ове године, Жељко Утвар из Београда, а женску Тамара Јованчевић, такође из главног града. Награђени су опанцима и плакетама.

Жири за ношње и здравице чинили су: Снежана

Шапоњић - Ашанин, етнолог Народног музеја из Чачка, Миљана Капларевић и Драган Ђоловић, културни радници из Чачка.

СТАЛНИ ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ

У петак, у предвечерје, и у суботу, испред поднева, улицама вароши прошла је шаренолика поворка певача, фолклораша и трубача из земље и иностранстава, а на крају, по обичају, свадбари. Обичаје из Драгачева с краја XIX века, и овом приликом, приказали су чланови КУД „Абрашевић“ (Гуча, Чачак, Брђани) и чланови драгачевских певачких група. Најзначајније улоге, младенаца, имали су Наташа Ђаковић и Владимир Милојковић.

А ова два саборска дана започела су будилицом. Већ препознатљива лица Гучана, који су кренули на посао па дошли да поздраве трубаче ранораниоце, али и сабораша којима је ово посебно интересантан програм, појављују се тачно у седам сати код споменика. А ту су и четири оркестра, који долазе из правца Дупљаја, други од хотела, па од пијаца, а појавише се и трубачи из правца среског начелства. Укрстише се мелодије југа и севера, истока и запада, у центру трубачке републике. А свирка се настави у просторијама Културног центра, у срцу Сабора а за душу оних који раде на његовој овогодишњој реализацији.

ОСТАЛИ УЧЕСНИЦИ У ПРОГРАМУ

У програмским садржајима учествовало је око 1000 извођача, међу њима и певачке групе „Миле Драговић“ - Рогача, „Српска шајкача“ - Пухово, „Драгачевке“ - Гуча, „Драгачевски вез“ - Лучани, „Драгачевци“ - Гуча, „Петрова Гора – Кордун“ - Београд; културно уметничка друштва из земље и иностранства: „Абрашевић“ - Чачак/Гуча, „Бамби“ - Чачак, „Младост“ - Читлук, „МБ Наменска“ - Лучани, „Миломир Главчић“ - Јошаничка Бања, „Вук Караџић“ - Стамница (Петровац на Млави), „Херцеговина“ - Требиње, „Свети Сава“ - Тетово. Солистичке наступе имали су Алекса Броћић, вокални солиста, Жарко Симеуновић, фурулаш и Јелена Јоковић, гуслар.

Посебно су саборској публици атрактивни наступи гостујућих трубача из иностранства. Овом приликом то су били Chaga boys – Велењски трубачи из Словеније, који су већ наступали на сабору. А по први пут прилику да осете аутентичну атмосферу драгачевске трубачке феште имали су и оркестри „HarMalek Orchestr“ из Чешке, француски бенд „Elefanf’U“ а из далеке Аустралије дошао је оркестар „Opa!Bato Balkan Brass“. Сви они нису крили одушевљење огромном количином енергије и животне радости коју су могли да осете на једном месту, у малој Гучи.

Организатори, и овог Сабора, били су: општина Лучани, Културни центар општине Лучани и Туристичка организација „Драгачево“, Гуча.

Пише Марија
НЕРАЏЕВИЋ

НАЈБОЉИ МЕЂУ НАЈБОЉИМА

ПРЕДРАГ ЋОРЂЕВИЋ: ОСТВАРЕН САН

Оркестар „Тимочки весељаци“ из Књажевца окитио се два наградама: за најизворније музицирање, а проглашен је и за најбољи оркестар.

Овај оркестар Предрага Ћорђевића („Тимочки весељаци“ из Књажевца) основан је 2011. године. Учесници су многобројних фестивала и такмичења у земљи и иностранству.

До 2017. године такмичио се у омладинској категорији и освајао значајне награде на Драгачевском сабору трубача. Поред других и награду за најбољи омладински оркестар 2013. и 2015. године, а капелник Ћорђевић оцењен је као најбољи омладински трубач 2017. године.

У жељи за новим признањима, 2018. године ступају у највишу лигу – сениорску. Наредне, на 59. Драгачевском сабору трубача, на главној саборској позорници, која је сан свих трубача који долазе у Гучу, освојили су две главне награде – за најбољи оркестар и „Од злата јабуку“ за најизворније музицирање.

Још једна награда га дели до остварења новог сна – мајсторског писма којом се уписује у саборску историју и придружује славним мајсторима трубе.

ЕЛВИС БАЈРАМОВИЋ: ГУЧА МАЈКА СВИХ ТРУБАЧА

Овај Сабор трубача био је остварење сна за младог момка из Бојника Елвиса Бајрамовића, који се окитио

вредном саборском наградом – првом трубом стручног жирија.

Са непуних осам година, први пут је чуо за Гучу и Драгачевски сабор трубача, тада је Фејат Сејдић освојио награду за најбољи оркестар. Радознали дечак упитао је родитеље шта је то Сабор трубача? Речено му је да је то сан сваког трубача, место где се снови остварују, освајају награде и уписују у саборску историју. То је место где се осваја Златна труба. До тада, Елвис је учио да свира тенор, али од тада, труба је његова љубав.

Са 14 година почео је да свира са својим првим саставом и напредовао, да би 2006. формирао свој оркестар чији је капелник. Тада је први пут наступио на малој позорници Културног центра у Гучи, у омладинској категорији. Његов син Дејвид се прикључио оркестру 2009. године, како каже, нада се да ће га наследити, али и престићи.

Када је из омладинске прешао у сениорску категорију (2017.), одмах је почео да ниже награде. Најзначајније су му награда за најбоље одсвирану песму (2018.), као и прошлгодишња, када је проглашен за Прву трубу Драгачевског сабора трубача.

СИНИША СТАНКОВИЋ: ПЛАЧ РАДОСТИ

Синиша Станковић (45), трубач из Загузања код Сурдулице, сузама радосницама залио је „Златну трубу“, трубу публике коју је освојио после 27 година учествовања на Драгачевском сабору трубача.

У Гучу је први пут дошао 1992. Године. Ову награду

је освојио након 27 година учешћа на Драгачевском сабору трубача, и, како је рекао, за њега нема веће среће. Плакао је и љубио награду која му је с правом припала и повикао: „ЈА од данас живим свој сан!“

Жири и публику «купио» је мелодијом песме коју је одсвирао - «Сајбија», у посебном аранжману, у каквом никада до сада нико није одсвирао ову композицију. Ту, посебну, емоцију с којом је музицирао те вечери на главној саборској позорници, публика је препознала а њихови представници наградили.

Пише: Радован М. МАРИНКОВИЋ

ИЗ ГУЧЕ У ВАСЦЕЛИ СВЕТ

Заиста су, пре шест деценија, били визионари они који су организовали први Драгачевски сабор трубача. Година је била, октобар 14, Покров Пресвете Богородице. Искоришћен је традиционални народни сабор у порти цркве у Гучи да се на такмичење окупе драгачевски трубачи. А, није их било више него у четири оркестра: Горачићи, Дљин, Рти и Граб. 1961

и чаролијама духа песници и беседници, оплемењују посетиоцима душу својим надахнутим остварењима самоуки сликари и вајари, бодро беседе драмски уметници и књижевници, здравиче домаћини и кићани светови, поносе се својом рукарађом старе занатлије, читалаштву се дарују нове књиге, еминентне установе културе приређују изложбе о значајним догађајима и личностима из слојевите историје српског народа, по-

Отварање такмичења трубача на Првом сабору

Најпре је у Гучи основана Културно-просветна заједница, која је именovala чланове Саборског одбора, заљубљенике у завичај и традиционално трубачко музицирање. Можда ти ентузијастички нису ни слутили да ће Сабор трубача трајати деценијама и да ће постати планетарно чудо. Посебно да ће, у Гучи, у Драгачеву, означити почетак ренесансе трубаштва у земљи Србији. А, да ће овај сабор постати право чудо, у свету познато, најречитији је податак да у време одржавања овогодишњег сабора, у земљи Србији са трубом, више не аматерском у дOMETИМА музицирања, другују музичари у неколико стотина оркестара. Уједно, да ће, на неким саборима, малену драгачевску варошицу, са нешто више од 2.000 житеља, походити чак и до 800.000 поклоника народног духовног твораштва, не само трубачке музике, већ и песничких снопхватаца, фолклора, сликарских и вајарских хвалница љубави и живота и да ће победници у момачким надметањима постајати харамбаше.

Први сабор био је у знаку трубе, кола стараца и старица, јуначких момачких надметања и избора најлепше одевених сабораша: младих и старих.

Већ после десет година програмски садржаји постали су узбудљиво раскошнији – организатори, уз трубачку музику, срцем и душом саборашима дарују лепоту зеници људског ока певачке и играчке групе, гласе се умљем

себно Драгачева. Не само у храмовима и сабориштима поје се у славу Свевишњег, Богородице, Исуса Христа и Светог Саве.

Сабор славе песници и новинари. Композитори уносе у своја дела саборске трубачке акорде. Дискографске куће утркују се да на носаче звука нанесу музицирање мајстора трубе. У ризницама радио и телевизијских станица чувају се, као трајни снимци, трубачке нумере. Режијери, домаћи и инострани, снимају кратке и дугометражне филмове са саборским мотивима, који освајају престижна признања и на међународним фестивалима. Не само, рецимо, знаменити Емир Кустурица. Пре њега Крсто Шканата.

Трубачи, драгачевски – а сви, без обзира из ког дела мајчице Србије долазе у Гучу, кажу да су Драгачевци! – музицирају на свим континентима земљиног шара, а њихова музика, тврде зналци, стигла је и до истраживачких лабораторија на леденом Антарктику. Саборске фотосе носио је у свемир руски космонаут Виктор Петровић Савиних.

Добитници Вукове награде и других највиших државних и уметничких признања, с правом, истичу да је Сабор трубача блистава ризница српског народног духовног твораштва, којој се диве, слушајући посебно трубачку музику, и истакнути светски државници и

крунисане главе. Сабор отварају познати Срби, међу којима су и академици, дакле – најумније главе српског народа.

А, ваља подсетити:

На Првом сабору такмичили су се само оркестри из Драгачева. Придружили су им се, убрзо, многи други из матице Србије, па и Балкана, Европе, света...

Питамо се да ли су то могли да очекују они који су утемељили највећи трубачки сабор на свету? Помињемо их, уз речи дивљенице: Властимир Лале Вујовић, јавни радник из Гуче; Бранко В. Радичевић, књижевник из Београда, пореклом Драгачевац; Ника – Никола Стојић, књижевник и вајар из Гуче; Томислав Протић, учитељ из Гуче; Срећко Смиљанић, учитељ из Ртију; Радомир Раде Протић, службеник из Гуче; Станојла Ћорђевић (удато Јовановић), наставник из Гуче; Коста Луковић, наставник из Гуче; Радослав Рашо Протић, професор из Гуче, и Јован Пајовић, наставник из Каоне. Сем Нике – Николе Стојића и Станојле Ћорђевић/Јовановић, нико од њих неће, ево, после шест деценија дочекивати сабораше – отишли су, како каже песник, да „миришу љубичице одоздо.“

НАЈБОЉИ НА ПРВОМ САБОРУ

Прва труба:

Десимир Перишић из Горачића;

Најбољи оркестар:

Драгана Јовановића из Дљина;

Најлепша народна ношња:

Милка Протић из Гуче и Наталија Протић из Гуче (женска), Бранко Зоћевић из Ропгаче и Миљко Оцокољић из Лиса (мушка);

Гађање кроз прстен јабуке:

Крстомир Сретеновић из Ртију;

Бацање камена с рамена:

Милан Добросављевић из Котраже;

Рвање у кости:

Милинко Пајовић из Турице.

ОРКЕСТРИ НА ПРВОМ САБОРУ

ОЖИВЕЛИ СУ ТРУБУ

Оркестар из Горачића (с лева на десно): Владислав Главоњић, Десимир Перишић (капелник), Андрија Петровић, Тихомир Милутиновић и Станиша Зимоњић.

Оркестар из Граба: Селомир Ковачевић, Секула Станковић и Јово Пајовић (горе), Славомир Шипетић и Драгиша Ковачевић (капелник).

Оркестар из Ртију: Сретен Станојевић, Драгољуб Недељковић, Срећко Обрадовић (капелник), Велимир Чопица, Пантелија Недељковић и Радул Недељковић.

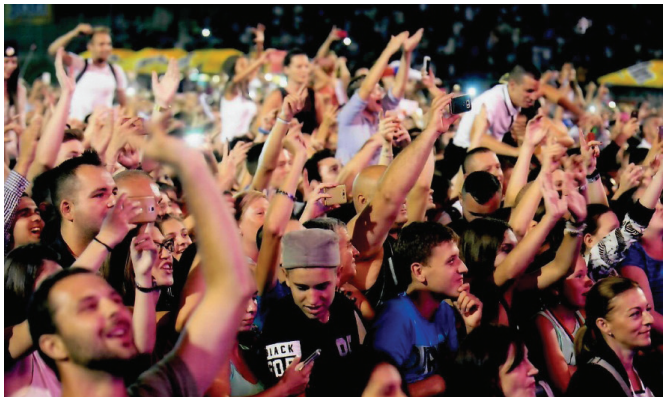
Оркестар из Дљина: Танасије Ристивојевић, Петроније Јовановић, Недељко Јовановић, Драган Николић (капелник) и Томислав Алемпијевић, који се такмичио за победничку трубу.

САБОР СВИХ САБОРА

Умне главе можда, душевније од домаћина, доживљавале су трубачко саборовање у Гучи. Хроничари су неке њихове оцене забележили, а ми, овом приликом, преносимо само делић тих похвалница.

Песник академик Матија Бећковић: “Кинески мудрац конфучије 500 година пре нове ере изрекао је да је држава онаква каква јој је музика. Да то можемо рећи за данашњу Србију – где би нам крај био!”

Сава Ракочевић, истакнути српски сликар и песник, који живи у Чикагу (САД): “Труба се није родила у Драгачеву, она је била у свакој српској њиви. Знак буђења и устајања у одбрану – да бисмо сачували оно што је наше.”

Књижевник Живорад Ајдацић запамтио је питање Владимира Ездуха, диригента Ростовске филхармоније: „У којој филхармонији ови трубачи свирају?”

Мајкл, шеф оркестра „Златне усте“ из Њујорка, изјавио је на гучком саборишту 28. Августа 1988. године: “Када су ваши трубачи отворили сабор и засвирали „Са Овчара и Каблара“, од узбуђења сам се најежио. Од радости сам заплакао.”

Наташа Плећаш, пијаниста: “Труба има чудесну моћ. У њој је нада народна. Саборска врата отворена су на све четири стране света. Отвор са магичним зовом – да славе живот и љубав.”

Душан Вујовић, диригент: „Свирачко знање наших најбољих трубача превазилази захтеве изворне музике...”

Својевремено је записао Драгољуб Д. Јовашевић, диригент и композитор: „Пријатељски се у Гучи рукују самоуки трубачи са диригентом Београдске опере, играчи из Виче са кореографом ансамбла „Коло“, самоука певачица из Граба са оперском примадоном, бубњар из ромског оркестра из Грделице са диригентом Радио – телевизије Србије, самоуки творац наивно срочене корачнице са диригентом Оркестра Гарде, песник са села са писцем ремек дела...”

Драган Бабић, новинар и песник: „Гуча је експлозија. Из атмосфере моба, сеоских вашара и сеоских

догађања, где је узимана и оркестри се сакупљали по потреби, труба је изашла из свог атара на јавну сцену... Иначе, трубачку музику разумеју и они који нас, Србе, не разумеју...”

Момо Капор, књижевник и сликар: “Сва музика и бес, сва лепота и туга, све радости и муке, који се скупе за годину дана у Србији, прве недеље августа, шкнуту небо кроз блиставо грло трубе на Сабору у Гучи. Тај догађај који Србија чека пуних годину дана. Тада, Гуча, варошица у брдима, постаје светска престоница трубе...”

Сали С. Салини, турски редитељ филма о Гучи „Дрмај трубом“: „Гучу чини дух људи. Има много фестивала у свету и сви личе један на другог, а дух Гуче се не може укалупити...”

Жика Живуловић Серафим, публициста: „Биће нас и неће бити. А Сабор трубача трајаће још најмање сто година. Кроз душу трубе свира најчеднија душа овог народа, са којом се никаква доброта не може упоредити...”

Драгољуб Ђорђевић, прота, добитник Вукове награде: „Трубачи, поникли у народу који је волео њихову свирку, дувају кроз своје инструменте мелодије које су им тако блиске и драге да дају му оно што само труба може пружити са бубњем, што жели да чује на веселима...”

Композитор Жарко Петровић писао је трубачима: „Слушају вас и ваше староставне реке, планине и долине. Борине приче и бајке баба Јеле, ратници који су мртви или будни, деца која расту у народне људе, нападени али срећни људи, који од вас траже дерт души или звуке – да играју „моравца“ или „тројанац“, „чочек“, ломе своје ноге од давања и уживања... Свирајте као до сада...”

Када је наша земља рушена, у Гучи је Јан Сигусмунд из Високог комесаријата за избеглице УН-а, изјавио: „Не могу да схватим да овај народ – упркос свему што се догађа, пева...”

Све ово је наш сабор. Све то и знатно више од оног што о њему рекоше сабораша. Јер, Драгачевски сабор је сабор свих српских сабора.

Д.Т.

ОД НАИВНОГ ДО МОДЕРНИХ РИТМОВА

Од почетка саборовања, давне 1961. године, до данас, кроз малу варош у срцу Србије, трубачку престоницу Гучу, продефиловали су оркестри из свих крајева Србије. Неки су стекли светску славу, неки су само прошли кроз Гучу без неких превеликих заслуга, док неки од њих и даље чекају да се овенчају саборским наградама. Оно што највише привлачи посетиоце и мами их у Гучу у великом броју јесте музика појединаца који су се издигли из "трубачке масе" и добили титуле мајстора трубе. Њихова имена су исписана на мермерној плочи, на зиду Културног центра у Гучи. Сваки појединац, у зависности из ког краја Србије долази, уткао је део себе и своју музику у душу ове манифестације.

Јединственост свирања трубе у Гучи је неоспорна. Мада, музички критичари имају обичај, сходно свој струци да извлаче паралеле које су пронашли у свету. Навођени су Бил Чејс из 70-их са својом групом „Chaze“. Много већу сличност има пракса оркестара из Њу Орлеанса да свирају у ходу, на весељима и на сахранама, као и кроз мелодијске линије које се користе. Један од таквих оркестара је „Dirty Dozen Brass Band“ који је гостовао 80- тих година XX века у Београду. Својевремено је један од великих џез мајстора, Дизи Гилеспи, гостовао у Београду и сликао се у нашој народној ношњи. Био је то уједно и први црнац који је гостовао у Београду после 1945. године. Гил Еванс, један од важнијих аранжера у џезу, музику трубача је чуо са плоча. Након тога је у специјализованим магацинима за џез давао похвалне изјаве о нашим народним трубачима. Иначе, Еванс је својевремено сарађивао са Мајлс Дејвисом. Професионални џез музичари су долазили у Гучу, али се нису смели окушати у незваничном такмичењу са сеоским трубачима.

Међу њима је и Душко Гојковић који је, једном приликом, изјавио: „Ови људи опасно свирају, ја не смем да се приближим уопште“.

На првом Сабору учешће су узела четири оркестра из Драгачева: Десимира Перишића из Горачића, Драгише Ковачевића из Граба, Срећка Обрадовића из Ртију и Драгана Јовановића из Дљина. Тада је свирање песама и маршева било веома слабо, а тек доласком трубача са истока и југа Србије, свирани су маршеви самоуких композитора, да би се након две деценије почеле изводити мелодије познатих аутора.

Шездесетих година, поред Раке Костић (1927-1994), који је упамћен као први трубач који је покушао да модернизује трубачку музику, свирањем страних композиција, два најпознатија трубача били су Бакија Бакић (1923-1989) и Јунуз Исмаиловић (1922), који су свирали трубу са снажним обрисима оријенталног. Исмаиловић је био мајстор брзих кола и маршева. Бакићево музичко умеће остало је запамћено као образац аутентичности и успешности свирања у трубу.

Поредили су га и са великанима џеза, попут Луја Армстронга. Сличности у настајању џеза и звука који се још уобличије на Сабору у Гучи нису само музичке. Као и у Њу Орлеансу, родном месту џеза, црначке виртуозне и уметничке музике, где су се укрстале француско-шпанска и америчка англо-саксонска култура, белци, креоли и црнци, и Сабор у Гучи представља својеврсно стапање различитих култура у Србији.

Један од најмаркантнијих трубача је Милован Бабић (1950). За њега и његов оркестар важи констатација да представља звучну слику западне Србије. Својевремено је снимио и плочу са тада веома популарном певачицом Оливером Катарином. Седамдесетих година, ова плоча је популарисала музику западне Србије. Брза кола из овог краја и Шумадије чине основу Бабићевог свирања, а он данас важи за трубача који негује изворност у свирању и бори се против модернизације и доминације трубача са југа.

Име Фејата Сејдића је свакако једно од најзвучнијих, када је реч о трубачкој музици. Због свог дугог трајања на естради, он је вероватно најпознатији трубач у Србији. Свирао је хармонично и прецизно, а његова музика се одликовала аутентичним звуком. Наступао је и у иностранству са „Џипси Кингсима“, а осамдесетих је доживео врхунац у својој каријери. На успон каријере Сејдића, поред популарности стечене у Гучи, утицала је и сарадња са

Бреговићем и Кустурицом на филму „Дом за вешање“. Први је саборски трубач који је примао националну пензију Преминуо је 22. август 2017. године а његово име и стил музицирања оставили су неизбрисив траг на Драгачевском сабору трубача. Трубачи су своју највећу славу стекли тек после филмова Емира Кустурице. Популарност је постала планетарна а кључну улогу су имали оркестри Слободана Салијевића и Бобана Марковића у чијој је музици преовладавао оријентални звук чочека.

Један од ретких трубача западне Србије који је по популарности али и по умећу могао да парира јужњацима је Мићко Петровић (1961-2000). Он трубу није схватао као узредни посао, већ као озбиљно занимање које мора да прати модерне токове. Имао је добру комуникацију са млађом публиком, а разлог томе је његово експериментисање са музиком из свих крајева, а не само ослањање на музику свога завичаја. Након његове смрти наследили су га синови Дарко и данас веома популаран Дејан Петровић. Они су наставили очево експериментисање са страном музиком и популарним мелодијама, од „Водолије“ и „Дај нам сунца“ из Форманове „Косе“, до Стингове „Пустинске руже“, од „Грка Зорбе“ до „Истамбула“.

Најуспешнији и најпопуларнији трубач данас је незаобилазни Бобан Марковић. Славу је стекао свирајући у Кустуричиним филмовима а тој слави је допринела и сарадња са виртуозом на виолини Лајком Феликсом. „Бобан Марковић је бренд аутентичан по себи. Усред громогласне културе изведене ни из чега што се иоле ослања на дуго-трајност изворне баштине, овај је уметник вратио традицију, камо спада, унапређујући је својим невероватним свирачким подвизима, смелашћу да се упусти у укрштање јужњачко српско-ромског блуза, латинско виртуозитета, рока и филмских тема са сопственом имагинацијом ауторског суперстара...“ Оно што је интересантно и фасцинантно везано за Марковића је чињеница да је музички неписмен. Цео његов оркестар свира по слуху. У свом свирању сакупио је традицију, таленат, индивидуалност, осећај за колективно. Учио је трубу слушајући музику познатих и временом је изградио свој стил који је постао препознатљив и широм света. Сада други копирају његову музику. Држао је концерте широм света, по Европи, Канади, САД. После „скидања капе“ његовој музици по свету на ред је дошао Београд и велики концерт у Дому омладине, у децембру 2004. године. Добио је и звање амбасадора Сабора и има почасно место међу „великанима“ Гуче.

Без обзира на ривалитет и различитост у музицирању трубачких стилова, музика трубача је опште позната и призната. Савремено трубаштво је савремено у оној мери коју одређује модерно доба. Критичарима једино преостаје да критикују јер, било да је традиционална или модерна, труба из Гуче има магијску привлачност. Марија НЕРАНЦИЋ

ДРМАЈ ЈАВОРЕ

Енглези не одређују унапред путеве кроз паркове, већ тек кад виде куда ће народ пропутити. Да је Сабор у Гучи прави и на правом месту видело се тек кад је народ са свих страна пропутио према њему.

Мене за Сабор у Гучи највише везује успомена на његовог оснивача, мог пријатеља и кума гласовитог и помало заборављеног, расног песника Бранка В. Радичевића.

Сабору у Гучи је његово дело. Он га је и замислио и осмислио и сада би га само ваљало вратити његовом изворном лику и садржају.

„Држава је онаква каква јој музика“ рекао је Конфучије 500 година пре Христа.

Наш велики народни оркестар је кроз векове свирао на листу, на перчину, на трепавици, на каишу, на чешљу на прстима, савио кору и направио трубу.

Кажу да је труба тражећи место одакле ће се најбоље и најдаље чути стигла у Гучу.

На њен звук сјатили су се сви звуци и сви инструменти Србије и света

Не знам има ли још који народ узвик:

Дрмај јаворе!

Матија БЕЋКОВИЋ

HIT LETA!

OMORIKA SA MNOGO NETA!

Omorika 3

**NEOGRANIČEN
INTERNET PO
MAKSIMALNOJ
BRZINI!**

12 meseci

Pravi letnji hit iz mts ponude! Izaberi bilo koju od naših Omorika tarifa i dobijaš nerealno mnogo interneta po punoj brzini za sve nezaboravne letnje trenutke. Šta čekaš? Pravac mts!

Uz zaključenu ugovornu obavezu od 24 meseca za Omorika 1 tarifu dobijate dodatnih 100GB interneta prvih 6 meseci. Uz zaključenu ugovornu obavezu od 24 meseca za Omorika 2 tarifu dobijate dodatnih 100GB interneta prvih 12 meseci. Uz zaključenu ugovornu obavezu od 24 meseca za Omorika 3 tarifu dobijate neograničen internet prvih 12 meseci. Uslovi važe za period zaključivanja ugovora od 01.07. do 31.08.2021. Maksimalna brzina se odnosi na maksimalnu brzinu unutar ugovorene tarife u zavisnosti od tehničke pokrivenosti lokacije na kojoj se korisnik nalazi. Više informacija na mts.rs

www.mts.rs
0800 100 100

mts
Tvoj svet

СЛАВОМ ОВЕНЧАНИ

Од 1991. године проглашавају се мајстори трубе и добијају мајсторско писмо они трубачи и бубњари који су као појединци освојили три награде стручног жирија или су капелници чланови оркестара који су, такође, три пута награђивани.

Ово високо звање понели су 1991. године: Десимир Перишић, трубач из Горачића (посмртно); Радован Бабић, трубач из Милићевог Села; Бакија Бакић, трубач из Врања; Милан Николић, трубач из Грделице; Драган Величковић, трубач из Грделице; Рака Костић, трубач из Лукова; Јунуз Исмаиловић, трубач из Прекодолца; Фејат Сејдић, трубач из Бојника; Милован Бабић, трубач из Крваваца; Бошко Остојић, трубач из Злакусе; Миливоје Станимировић, трубач из Крваваца, и Татомир Николић, трубач из Ужица.

Године 1994: Радојко Витезовић, трубач из Тубића; Милан Младеновић/Екрем Мамутовић, трубач из Врања; Саво Младеновић, трубач из Грделице; Светозар Лазовић, трубач из Јежевице (пожешке); Нефаил Исмаиловић, бубњар из Прекодолаца; Демко Ајдиновић, бубњар из Сурдулице; Јовица Салимовић, трубач из Сурдулице; Ацо Максутовић, трубач из Павловца и Слободан Салијевић, трубач из Прекодолаца.

Године 1995: Јовица Ајдаревић, трубач из Павловца; Милован Петровић, трубач из Дубоког, и Бобан Марковић, трубач из Владичиног Хана.

Године 1996: Срећко Обрадовић, трубач из Ртију; Горан Максутовић, трубач из Павловца; Дурмиш Саћиповић, трубач из Дугојнице; Божидар Ајдаревић, трубач из Павловца; Божидар Луковић, трубач из Котраже, и Милош Перишић, трубач из Горачића.

Године 1997: Сениша Алишановић, трубач из Прекодолца.

Године 1998: Милија Милић, трубач из Бајине Баште, и Јаков Радојичић, трубач из Ужица.

Године 1999: Ненад Младеновић, трубач из Врања.

Године 2003: Дејан Петровић, трубач из Дубоког.

Године 2004: Живорад Бајрамовић, трубач из Књажевца.

Године 2007: Радоје Шмакић, трубач из Дрежника; Демиран Ћеримовић, трубач из Врања, и Дејан Лазаревић, трубач из Пожеге.

Године 2009: Гвозден Росић, трубач из Ртију, и Екрем Д. Мамутовић, трубач из Врања.

Године 2011: Драган Игњић, трубач из Ужица, и Елвис Ајдиновић, трубач из Сурдулице.

Године 2012: Вељко Остојић, трубач из Злакусе.

Године 2014: Александар – Ацо Новковић, трубач из Загужања (посмртно); Милојко Ђурић – Беко, трубач из Пожеге; Видоје Филиповић, трубач из Милићевог Села; Дејан Јевђић, трубач из Расне, и Александар Јовић – Гуте, трубач из Власотинца.

Од 2015. до 2019: Милош Величковић, трубач из Књажевца; Славиша Стаменковић, бубњар из Предејана; Божидар Николић Доња, трубач из Грделице; Саша Крстић, трубач из Загужања, и Стојан Крстић, трубач из Лепенице.

Њихова имена уклесана су у спомен плочу на фасади зграде Културног центра.

ГУЧА ИХ РОДИЛА

И само учешће на трубачким саборима за најбоље музичаре представља посебно признање.

Ево неколико њихових изјава, публикованих у штампаним.

Бакија Бакић: „Признајем да ме је Гуча родила... Наша музика лечи...“

Фејат Сејдић: „Кад свираш нашу музику по нотама, шта ће ти душа“

Миливоје Станимировић: „Да није било гучког сабора, верујем да би трубе заувек умукле у Србији. Овако, све их је више...“

Милан Николић Доња: „Нема сабора без Сабора трубача у Гучи... Сви смо ми драгачевски трубачи...“

Милован Бабић: „Да није било сабора у Гучи, ја не бих музицирао и у Аустралији, Мађарској, Чешкој, Пољској, Француској, Немачкој и Швајцарској... Нити учествовао на Светском фестивалу омладине на Куби...“

Дејан Петровић: „Ако се овај велики раст популарности настави, мислим да ће у скорој будућности Гуча бити премала да прими госте...“

Ћерим Бећировић: „Музицирање на сабору у Гучи доведено је да мајсторства, да не кажем савршенства...“

ПОДВИЖНИЦИ

За изузетан допринос развоју културе Србије, неколико институција и установа и бројни поје-динци, организатори Драгачевског сабора трубаџа и учесника овећано је највећим признањима.

ВУКОВА НАГРАДА

Културно-просветна заједница Србије сваке године додељује Вукову награду следбеницима знаменитог Вука Стефановића Караџића. То су они који су остварили вуковске подвиге у стваралаштву и култури у Републици Србији и свесрпском културном простору.

Од установа и институција ово признање добили су: Драгачевски сабор трубаџа (2009. године), Народни музеј у Чачку и Галерија наивне уметности у Јагодини.

Од појединаца: Живорад Ајдацић, писац и културни посленик из Београда (родом из драгачевске Лисе), Рајка Боројевић. Културни подвижник и публициста из Доњег Дубца, Радмила Бакочевић, оперска дива из Београда (родом из Гуче), академик Матија Бећковић, песник из Београда, др Драгослав Девић, етномузиколог и универзитетски професор из Београда, Љубиша Ћенић, публициста и културни посленик из Лесковца, Добрица Ерић, песник из Београда (родом из Груже), Богосав Живковић, вајар из села Лесковца код Степојевца, Драгољуб Јовашевић, композитор и диригент из Чачка, мр Гроздана Комадинић, књижевник из Чачка (родом из Котраже), Даринка Матић Маровић, диригент из Београда, др Милорад Милошевић Бревинац, етнолог из Београда, Радојко Николић, књижевник из Чачка (родом из драгачевских Зеока), др Раде Познановић, историчар из Ужица, Бранко В. Радичевић, књижевник из Београда (родом из Чачка), Љубивоје Ршумовић, песник из Београда (родом из Љубиша), Ника-Никола Стојић, књижевник и културни посленик из Гуче, Јовиша М. Славковић, књижевник из Гуче (родом из Ртију), Томислав Цветковић, песник из Лесковца, и Зоран Христић, композитор из Београда.

ПОВЕЉА ЗА ЖИВОТНО ДЕЛО УКС

Повеља за животно дело најпрестижнија је награда коју додељује Удружење књижевника Србије.

Од сабораша лауреати су: Матија Бећковић, Љубивоје Ршумовић, Радован М. Маринковић и Никола Стојић.

ПОВЕЉА МОРАВЕ

У оквиру Међународних сусрета писаца у Београду, традиционално се сваке године у Мрчајевцима одржавају песничка посела.

На тој манифестацији најистакнутијим српским и појединим песницима из иностранства уручује се Повеља Мораве, једина међународна награда коју додељује Удружење књижевника Србије. Истовремено се ти награђени песници проглашавају за почасне грађане Мрчајеваца.

Добитници су и сабораша: Матија Бећковић, Радован М. Маринковић, Љубивоје Ршумовић и Никола Стојић.

Р. М. МАРИНКОВИЋ

БРОЈНЕ САБОРСКЕ КЊИГЕ

Приказивање књига о Драгачеву и Драгачевцима на нашем сабору отпочело је 1973. године када је читаоцима понуђена збирка народних умотворина „Драгачевке“. Уследио је прекид до 1979. године када је јавности представљена „Камена књига предака“ Радојка Николића.

Од тада на саборским приредбама читалаштву је препоручено више од 380 наслова, па је и разумљиво што стручњаци, с правом, истичу да су у земљи Србији можда најсвеобухватније истражена прошлост, али и осликано ново доба у Драгачеву. Књиге су најразнородније садржине: од археологије и историје до романа и песничких збирки. Највише ових књига потписују као аутори Ника – Никола Стојић и Радован М. Маринковић.

Трошкове објављивања великог борја ових публикација сносио је управо Драгачевски сабор трубаџа.

МАЕСТРО ЗОРАН ХРИСТИЋ

У Београду је 13. новембра минуле године преминуо Зоран Христић (82), један од најистакнутијих српских композитора.

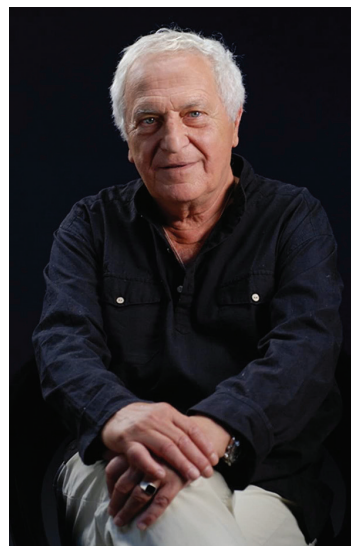
Рођен је у Београду. Музику је студирао на конзерваторијуму „Џузепе Верди“ у Милану (Италија) и на Музичкој академији у Београду, на којој је дипломирао 1963. године. Тада је добио награду „Стеван Христић“ за најбољи дипломски рад. Његов стваралачки опус изузетно је богат. Чине га солистичка, камерна и вокално – инструментална дела, балети, музика за позориште, филм и телевизију и радиофонска остварења.

Христић је добитник најпрестижнијих признања за стваралаштво. Међу њима су и: награда за животно дело „Мали принц“, две награде за сценску, позоришну уметност на Стеријином позорју у Новом Саду и Златне арене за филмску музику на Фестивалу југословенског филма у Пули.

Компоновао је музику за отварање Зимске олимпијаде у Сарајеву. Био је уметнички директор фестивала Бемус и „Мокрањчеви дани“, главни и одговорни уредник Музичке редакције Радио – телевизије Србије.

Српски трубачи и Драгачевски сабор трубача у Гучи имали су у њему не само пријатеља већ и учитеља. Био је дуго година члан Уметничког савета и председник Стручног жирија ове манифестације. Уз све друго, у стручним часописима и програмима електронских медија афирмисао је трубачку музику (коју је уносио и у своје композиције) а надахнуто је и штампи писао о уметничким достигнућима и узлетима драгачевског трубачког саборовања у Гучи. Мало је, попут Христића, таквих подвижника који су и нотама и речима говорили и писали, називајући га чудом, о Драгачевском сабору трубача.

Р. М. М.

ПРСТЕН ВЕНЧАЊА СА ТРУБОМ

У ретким часовима привидног мира и не покушавам да нађем звук из Гуче, он сам надлази као обележје једног народа. Сабор у Гучи је печат Драгачева и прстен нашег венчања са трубом.

Труба у Драгачеву никада не свира „криво“, јер достојанство људи намеће правило понашања звука, који се три дана распламсава до оног прометејског тренутка када нам од величанственог свирања „Са Овчара и Каблара“ измиче тло под ногама, пали крв у венама, стискају песнице у славу наше љубави према слободи.

Зоран ХРИСТИЋ

На вест о смрти Зорана Христића, Никола Стојић (који ће му се касније придружити у рајском насељу) записао је: По смрти Зорана Христића, о њему и његовом делу говорили су и писали музички стручњаци, новинари и многи други – увек са похвалом. Данима смо о томе слушали и читали. Његов рад и његово дело добијали су само највише оцене. Памтиће га и слушати и покољења која долазе после нас.

Ја о томе нећу писати. Писаћу о Зорану који је волео наш Сабор трубача, трубаче, Гучу, Драгачево, људе у њему. Годинама је био уважени председник жирија. Ценили су га и трубачи и сабораши. На његове одлуке није било жалби. На Сабору су само најбољи побеђивали. Тиме је подизао углед Сабора. Није волео што се на Сабору појављује естрада и други вашарски програми. Они гуше трубаче. Ово је сабор српских трубача. На Сабору морају да владају традиција и изворност – душа Србије. Треба чувати оно што је Сабор стекао у свету.

Колико је Зоран волео Сабор и Гучу – толико смо и ми њега волели. Са нашим ветеринаром Владаном Бабићем, који је годинама успешно водио изворну групу из Виче и организовао импровизацију драгачевске свадбе из деветнаестог века, која је на Саборима била веома запажена и високо оцењивана – братимио се. А Владан му је за узврат у својој новој кући наместио старинску собу. Била је окречена, имала је гвоздени кревет, сламарицу, тежинов чаршав, по ободу еклан, губер, зелени ћилим са црвеним ружама, на поду крпаре, дрвени сто и две столице, на столу лампа – гашњача, у углу бубњара. Нажалост, нема више ни Зорана ни Владана. У кући живе неки други људи.

Сабор и Гучани памтиће Зорана као великог пријатеља и музичког стручњака који је много допринео да Сабор оде у свет, да трубачи свирају на свим континентима и свим великим свечаностима код нас.

Са Зораном је отишао и део мог живота.

Слава му.

Д.Т.

ORGANIZACIJA ZA
KOLEKTIVNO OSTVARIVANJE
PRAVA INTERPRETATORA

вечерње

НОВОСТИ

**FONDACIJA
BRAĆA KARIĆ**
Porodica je najsigurnije mesto

Miteks

Zastava
o r u ž j e

СВА СЕ СРЦА ЉУБЕ

Од Десетог сабора у наредне четири деценије, ни једна приредба ове манифестације није се могла замислити без оглашавања крилатних песничких узлета. Били су то песнички сабори у трубачком сабору.

Све је почело 1970. године када су се у Гучи окупили чланови Дружине песника са села „Сунцокрет“: Момчило Тешић из Глумча, Милена Јововић из Добрача код Тополе, Милутин Бељаковић из Брестовца, Обрен Пјеровић из Мрчајеваца, Бора Симић из Глушаца, Милош Луковић из Теочина, Петар Бељаковић из Љуљака, Драган Сарачевић из Шилопаја, Радомир Рубаковић из Срезојеваца и Добрица Ерић из Груже. О песништву сељака беседили су Милојко Ћоковић из Београда, Ника – Никола Стојић и Радован М. Маринковић.

На наредним саборима придружила им се велика група њихове песничке сабраће. Готово их је немогуће пребројати. Ево тих најпознатијих српских песника: Михаило Ћуповић, Верица Тадић, Славомир Николић, Слободан Ристовић, Вукосава Андрић, Слободан Вучинић, Светозар Радоњић Рас, Миладин Вукосављевић, Света Вуковић, Адам Пуслојић, Александар Милошевић, Петар Новитовић, Милијан Деспотовић, Гроздана Комадинић, Радојко Николић, Миленко Пајић, Манојле Гавриловић... Из Румуније: Славомир Гвозденовић и Разван Вонку...

Стиховима су се гласили, као домаћини Сабора: Бранко В. Радичевић, Михаило Ћуповић, Љубивоје Ршумовић, Матија Бећковић, Сава Ракочевић (из Сједињених Америчких Држава), Радомир Андрић, Ника – Никола Стојић, Добрица Ерић....

Неки од њих стихове су писали и у самој Гучи. Не само Радован М. Маринковић, Ника – Никола Стојић, Разван Вонку. Или Адам Пуслојић: „Ако ме једном упитају /наши стари изненада/ готово нехајно/ Како си ти/ постао тако витак/ и овако невидљив/ ја ћу му казати/ невидљиво и питко/ да сам био у Гучи.“ Или, Александар Милошевић шетајући поред Бјелице: „И полете песма/над песмама. /Разлеже се звук долинама. /Прангије га појачаше/осећања завезаше. /Ја упоках...“

Добрица Ерић: „Овај сабор су сазвале трубе. /Ивде се све разлике губе. /Овде се срца свих људи љубе...“

Они нису једини, али су потврђивали – да је овај сабор и – песнички.

СРПСКА ТРУБА

Српске трубе с небеских Карпата још путују кроз звездана јата.

Још се чују кроз травке и пчеле, кроз облаке, низ потоке беле.

Сјајем ока Анжујске Јелене, свићу трубе, кроз шуме зелене.

Свићу трубе низ моравске брезе. Јефимија дугом муњу везе.

Вождов барјак у звезданој зори, гласом трубе разви се у гори.

И претворен у небеску росу, над Србијом мала сунца просу.

Манојле ГАВРИЛОВИЋ

САМА

Вест је затече у пољу, где оре.

И поста жена црна нарикача.

Увече две краве упреже у кола.

Црн барјак у довратак стави.

И крену сама, ојађена лика,

по мужа свог, по мрвог војника.

Бранко В. РАДИЧЕВИЋ

СТРАНАЦ У ГУЧИ

У Гучи душа ти се отвара попут зреле брескве

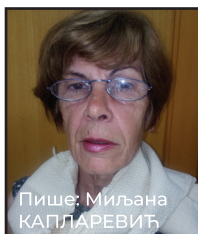
Ваздухом виори музика пале се српска срца попут биљки у ноћи

У Гучи видех својим очима како се тањи ваздух и славуја који паде с небеског свода убијеног не сунцем већ неком другом и још танушњијом песмом.

Разван ВОНКУ (Румунија)

Пише: Миљана
КАПЛАРЕВИЋ

ЈОСИФ И ЊЕГОВИ ПОТОМЦИ

Када се из Каоне крене путем преко Милатовића, погледу не може промаћи велика, лепа кућа на десној страни, очигледно стара, али модерна, са двориштем, оградом, чесмом – кућа Павловића. Те фамилије данас нема у кући, нити у селу, али она живи у памћењу овдашњих људи и многобројних Драгачеваца и Чачана, а писани трагови се трајно чувају у текстовима књига, зборника, часописа... међу чијим ауторима је и један од Павловића.

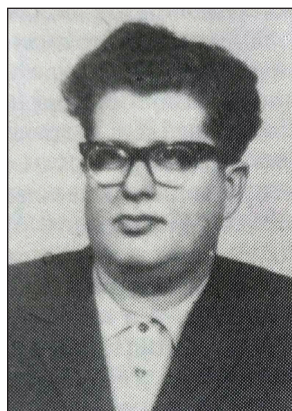
Аутентични записи кажу да се у Каону почетком 19. века, бежећи од Турака, доселио Павле Бјелоица из Црне Горе, ту се оженио и окућио, оставивши потомству имање и презиме Павловић које је прво понео Јосиф, а достојанствено и часно даље проносили његов син и унуци – сви су били школовани, радно и друштвено активни, живели у разним местима, па и Америци, али никада нису заборављали село из којег су потекли.

Јосиф – Јосо (1861) је изучио абацијски занат, али се највише бавио пољопривредом, куповао је земљу, стоку, машине, саградио кућу и помоћне објекте. Био је један од оснивача каонске Земљорадничке задруге, биран за члана управног одбора и секретара – благајника и изасланика на Конгресу задругара у Београду 1908. Године. Радио је као писар у Суду општине Каона, био поротник и члан изборног суда, а биран је и у школски одбор. Иако није био мобилисан, кренуо је крајем 1915. године са српском војском преко Албаније и преко Драча и Крфа стигао до Корзике, где је остао до краја рата. Умро је 1919, сахрањен у Каони.

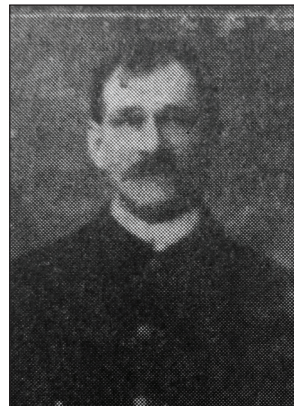
Милош (1889), син Јосифов, завршио је Ратарску школу у Краљеву, која је уједно била и школа резервног официрског кадра и изашао из ње као наредник. Неколико година је радио на пољопривреди, примењујући стечена знања, потом ступио у стални кадар и унапређен у чин потпоручника. У балканским ратовима је у саставу 10. пука Шумадијске дивизије Треће армије учествовао у ослобађању Метохије и са својим пуком стигао до Скадра. Почетком 1914. се оженио Милицом Оцокољић, из угледне свештеничке фамилије, али је убрзо поново морао у рат. Учествовао је у борбама, рањен, у Мачви, у одбрани Београда, поново рањен у заштити повлачења српске војске, као рањеник стигао на Крф, где се сreo са оцем Милошем. По опоравку, упућен је на Солунски фронт и учествовао у пробоју, у саставу Вардарске дивизије, зване „југословенска“. Саборци су га предложили за Карађорђеву звезду, али је није добио (због сумње, причало се, да је био симпатизер „Црне руке“). По завршетку рата био је командант жандармерије у Тетову, Чачку, Цетињу, Сарајеву, Београду, унапређен за пуковника. Све време је бринуо о свом домаћинству и селу, куповао пољоприврене машине, саднице воћа, саградио нову кућу, иницирао отварање здравствене станице у Каони, поправку путева. Био је члан Српског пољопривредног друштва. Крајем 1941. је пензионисан и, уз сталну претњу окупационих власти, „протеран“ из Београда у Краљево, где су га Немци 1942. ухапсили и преко интернирали у логор Офлаг код Нирнберга. При повратку је остао у Аустрији до 1949. када је, заједно са сином Радомиром, отишао у Америку. Умро је 1953, сахрањен у Либертсвилу.

Радомир - Рашо (Каона 1915), најстарији син Милошев је, по завршеној гимназији у Сарајеву, дипломирао на Правном факултету у Београду 1939. и постао новинар у „Политици“, најпре као дописник из Сарајева, а првих ратних година извештач са грчко-италијанског фронта у Албанији. По растурању редакције „Политике“ у ратним условима, дошао је у Каону, али је заједно са браћом Драгољубом, Негославом и Александром ухапшен и одведен у логор Сајмиште из ког су, након два месеца, пуштени ангажовањем пријатеља њиховог оца. До краја рата су живели у Каони, а онда је Радомир отишао у Аустрију где се сreo са оцем и с њим отишао у Америку. Живео је у Вашингтону, радећи три деценије као новинар „Гласа Америке“. Као и отац Милпш, био је у сталној преписци са браћом, интересујући се за њихов, али и живот осталих Каонаца (кажу да је био одушевљен вешћу изградњи пута Каона – Чачак). Пензионисао се 1980. и са супругом Радмилом одселио на Флориду, где је умро и сахрањен 1998. године.

Драгољуб – Драган (Цетиње 1921) је завршио Правни факултет у Београду. Као студент је радио у каонској и гучкој општини, а по дипломирању је именован за начелника Одељења за привреду и финансије општине Гуча, каније општине Лучани након спајања. У Каони је био члан Задружног савета и савета месне заједнице, залагао се за изградњу путева, електро

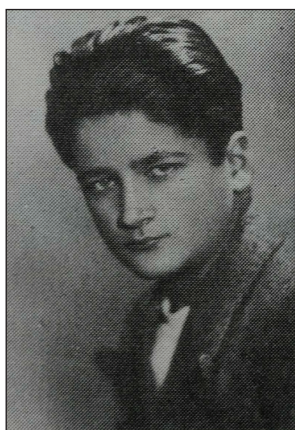
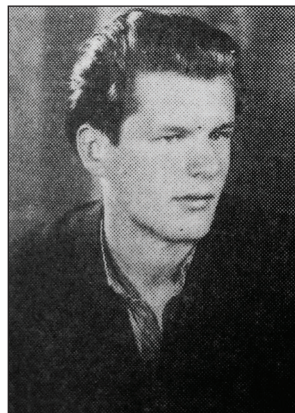

мреже, изградњу станова и комунално уређење. Био је члан одбора Сабора трубача од оснивања. Одселио се, због породичних потреба, у Чачак 1966, где је радио као адвокатски приправник код брата Негослава, а онда и сам стекао звање адвоката. Био је активан члан адвокатске коморе. Још као гимназијалац је показао интересовање за литерарни и истраживачки рад, па је неуморно радио на изучавању историјске грађе, сарађивао са установама културе у Чачку и Гучи, објавио више десетина студија и чланака у стручним часописима, зборницима, на научним скуповима. Написао је књигу „Павловићи из Каоне“ а са Ником Стојићем „Вук и Драгачево“. Био је члан Удружења публициста Чачка. Умро је 1997, сахрањен у Чачку.

Драганове кћерке Снежана, Даринка и Мариола су факултетски образоване.

Александар - Ацо (Каона 1922) је завршио Другу мушку гимназију у Београду. У ратним годинама је са мајком и браћом живео у Каони, а крајем 1944. је са Четвртом санџачком бригадом отишао у Санџак и источну Босну и тамо погинуо у броби са Немцима 1945. у селу Човчићи на обали Дрине, где је и сахрањен. И он је, попут брата Драгана, био литерарна душа, оставио је рукопис необјављених песама.

Негослав – Него (Нови Пазар 1924), најмлађи син Милоша Павловића је завршио Правни факултет у Београду 1951. Неколико година је радио као судија Општинског суда у Косјерићу, а онда прешао у Чачак, где се три деценије бавио адвокатуром и, заједно са братом Драгољубом, био међу најпознатијим адвокатима. Умро је 1995, сахрањен у Чачку.

Кућа Павловића у Каони више не припада потомцима ове фамилије (у кругу је родбине Милене Оцокољић), али ће се увек тако звати и памтити. Стамена је, па ће њени зидови чувати сећање на Јосифа Павловића и потомке, јер су сви иза себе оставили дубок, људски траг.

ДУГОГОДИШЊИ ПРЕДСЕДНИК

Од оснивања општине и избора првих чланова примиритељних судова, челништво у гучкој, све до 1. јануара 1963. године и њеног припајања Лучанима поверовано је истакнутим и часним људима из Гуче, Турице и Ртију.

Првом је на гробљу сачуван споменик, у који је уклесано:

Овде почива раб Божи

ЈОКСИМ Броћић бивши примирителног суда обштине гучке преседател а поживи 65 г.а престави се 20-ог фебруара 1861 године.

Најдуже је општински челник био човек у чији је гробљаш урезано:

О мили србски роде
Стани мало овде
И не пожали труда свог
Већ прочитај овај спомен мој
Јер данас је овакав час мој
А сутра ће бити твој
Јер сви ћете ову чашу испити.

Под овим спомеником почива блаженоупокоени раб божји
ОБРАД Драмлић житеља села Гуче који је био изврсан грађанин честит и њежан и поштован.

Поживи 76 г. У највећој части и поштењу уважаван од својих суграђана који су га својим поверењем више пута бирали за кмета и преседника општине гучке у коме је звању без прекоран и неумитан судија вршио ову дужност скоро 20 година на највеће задовољство својих бирача покојник је поред осталог од врло мало...

Вјечна му памјат

лака му мајка црна земља

Бог да му душу прости.

Овај споменик подижу му благодарни синови Љубомир и Чедомир синовац Светолик унуци Јован Милан и Милисав верна му супруга Аница 1896 године.

Гроб, у који је сахрањен, прекривен је каменом плочом, у коју је уклесано:

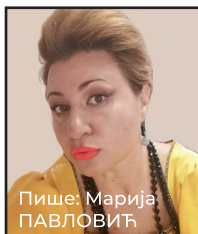
Ова ладна плоча покрива кости Обрена Драмлића из Гуче умро 15 јуна 1896 године.

По неким подацима, које ваља проверити, овај Драмлић био је општински челник када је 1893. Године краљ Александар Обреновић својим указом, прогласио Гучу за варошицу, што је значајан датум за ово драгачевско насеље. Било би часно да Месна заједница Гуча пронађе начина да Драмлићев гробљаш, у мери која је могућа, заштити од руинарања.

Р. М. М

Пише: Марија ПАВЛОВИЋ

НЕСТАЈАЊЕ ЗЛАТНИХ НИТИ

Велики људи који су на тлу Драгачева стварали, градили, сањали, маштали, исписали су најлепше стране историје овог краја. Великом борбом, мукотрпним и вишегодишњим радом су ни из чега стварали нешто, градили мостове који нас и данас спајају са светом, показали како изнова ниче живот, игра, песма, јединство, искреност и прави циљ.

Рајка Боројевић је једна од њих. Жена хуманиста и ентузијаста, заљубљеник у Драгачево, иако не Драгачевка, идејни је творац и оснивач Драгачевске задруге жена у Доњем Дубцу.

Рајка Боројевић, рођена Шотра (Пјешивац, Херцеговина, 1913 – Београд, 1973): учитељица, културни подвижник, писац. Из Херцеговине избегла 1943. године у Доњи Дубац и задржала се две године. Потом живела и радила у Београду. У Доњем Дубцу од 1951. године организовала је курсеве здравственог просвећивања и домаће радиности за жене, који ће прерасти у гласовиту Драгачевску задругу жена. Задруга је отворена давне 1962. године. У једном периоду окупљала је преко 1000 вредних задругарки. Таква, а ни слична организација није постојала ни у једној земљи Европе.

„Велико је задовољство радити са сеоским женама. Имате утисак као да вам извлаче, ожимају речи. Толико су оне жељне знања. У почетку нас је било осам. Сада скоро осам стотина задругарки. Задруга поуздано и стално напредује. Ни у 15 европских земаља, које смо пропутовале, нисмо нашле сличну.“ (Р. Б. „Расковник“, поводом 20 година рада драгачевских ткаља, 1972. године.)

Када је задруга ојачана, изграђен је дом, врло модерно опремљен, са салом за приредбе и јавне скупове, са холем и галеријом за двеста особа, канцеларијом драгачевских ткаља, просторијом за рад задругарки и друштвено политичких организација, самоуслугом, поштом, фризерницом, амбулантом, четири двокреветне собе за туристе, трпезаријом и кухињом. Све је имало смисао...

Захваљујући Рајкиној енергији и упорности, али и томе да су је жене волеле и да су јој веровале, Драгачевке су са својим рукотворинама стизале у свет. Готово да не постоји ни једна земља у Европи у којој нису гостовале.

Своју богату и успешну ткачку вештину, око 250 разних ткања намењених одевању и опремању ентеријера, Задруга је приказивала на више од 170 самосталних и колективних изложби и сајмова у земљи и иностранству. За сам вид организације, врхунско ручно ткање, дизајн и постигнуте резултате, Задруга и појединци су вредновани и награђени са многобројним плакетама, дипломама, наградама и пехарима.

Рајка Боројевић је добитник више значајних награда: Орден рада, 1968; Децембарска награда општине Лучани, 1968; Привредне коморе Краљево, 1970; Вукова награда, 1972.

Средствима Министарства културе и информисања, 2016. године урађена је стална поставка „Рајка Боројевић – Хероина једног времена“.

Покретачи пројекта су Марија Павловић из Културног центра у Гучи и кустос Народног музеја у Чачку Снежана Шапоњић Ашанин. Циљ је био један: очување традиције и културне баштине овог краја, као и представљање што већем броју људи радове најпознатијих драгачевских ткаља: Драгојле Тадић из Доњег Дубца, Мирке Калајџић из Милатовића, Љубинке Гогич из Милатовића...Оне су ткале узорке ћилима са мотивима фресака наших манастира, које је креирала Рајкина кћи Бранка Боројевић – Џокић, архитекта, а настављале друге ткаље.

ПЕСМА РАДА

Орањасе село, орањасе село и плуг,
Свакоме је свако био добар друг;

Млада жено, орањасе добро борила.

Другарство и слога, комишања наша,
Кад запева драга будућа нам снаша :

Осифице, орањасе ја сам се родила,
мајка моја мила кроз живот ме водила.

Да плетем и везем, да певам и сневам,

Никад са мном муке није она мучила.
Све то сада ја теби донећу,
Порода у кућу, љубави и срећу!“

Заборавамо нит, суштину и бит,
Прела и посела, комишања и села.
Све је оно добро река нам однела.

Марија ПАВЛОВИЋ

„СТРАЖАР“ ЕТНОГРАФСКОГ МУЗЕЈА

На улазу у Етнографски музеј у Београду на „вечитој стражи“ налази се храбри Димитрије Милекић из Виче.

Његов је споменик, висине око 3,5 метара, из Виче допремио (1961) је у Београд Бранко В. Радичевић. Знаменити каменорезац Радосав Чикириз из Ртију у пешчар уклесао је целу фигуру покојника и епитаф:

„Ој премили љубезни
србски роде, куд иташ
но стани постој
мало овде
и прочитај и ово мало
житие мое;
назнан све будућности
свое.
Родио сам се
1814: од отца
Николе П. Милекића
презимена зватог
и мати ми Ранђие
именоват коисам
од фамилие
киевачке* такозване.
Родитељи ме од Бога
радо имадоше
и име ми Димитрије
тад крштено нарекоше.
Светог великог оца
Василија за патроната
сви имамо и славимо.
Родитељи ме Свето писмо
дадоше учити књигу
добро сам изучио
па још и друге
визикусне науке
приближно изучио у
занату абацијском и
дрвођелском...
Марну трговину
прижељно радио.
Потоме ме житељи
села Виче кметом
изабраше позније
за преседатеља општине.
После долска књаза
Милоша Обреновића
за депутирца изабраше
ме па доцније за
комесара србског
народног права
одредише...
Поживих овог света
и века свега 48 љета
и почину 5. априла
1862. г.
Вечна му памјат и
Бог даг опрости.“

Овај знаменити Вичанин (1814-1869) је био главни кмет, председник општине вичке и велики марвенокупац драгачевски. Био је депутат Светоандрејске скупштине 1858. године, на којој је одлучено да дотадашњи српски кнез Александар Карађорђевић, син Карађорђа Петровића, буде лишен престола, а да на њега поново ступи стари Милош Обреновић. Са епитафа се ишчитава да је Милекић депутирац из Румуније довео кнеза Милоша.

Иначе, у депоу Етнографског музеја се налази око 500 експоната из Драгачева, међу њима и споменик Добривоја М. Нешовића. Списак експоната треба да прибави општинска установа културе, ради даљег истраживања и проучавања драгачевске културне баштине.

Јовиша М. СЛАВКОВИЋ

*Од досељених вичких породица најстарији су Кијевци од којих су постали: Нешовићи, Ранковићи, Милетићи, Милинковићи, Обрадовићи, Ковачевићи, Милекићи, Луковићи, Грујићи, Бабићи и Пантовићи.

СЕЛО СА ТРИ МАНАСТИРА

Од давнина, у Српској Светој гори Овчарско-кабларске клисуре, у славу Свевишњег, Богородице, Исуса Христа и Светог Саве, певају десет манастира. На левој обали Западне Мораве: Благовештење, Илиње, Јоване, Никоље и Успење, а на десној: Сретење, Свете Тројице, Преображење, Ваведене и Вазнесење.

Три су у атару Драгачева, прецизније у Дучаловићима: Сретење (при самом врху планине Овчар), Свете Тројице (на падини) и Преображење (у подножју ове планине). Овом корпусу богомоља припадају и манастир Савиње на планини Каблару и збег-црква Кађеница у Драгачеву.

Манастир СРЕТЕЊЕ

Нема прецизних података о томе када су манастири подигнути. Зналци сматрају да се то догодило после Маричке битке 1371. године када је српска војска, предвођена краљем Вукашином Мрњавчевићем и његовим братом деспотом Угљешом, поражена, па су из тог дела Балкана, који су заузели Турци, монаси бежали у Србију и у њој заснивали своје заједнице. Други, пак, сматрају да се то збило после 1382. године када је седиште Патријаршије Српске православне цркве пренето из Пећи у Жичу. Наравно, монаси су тада градили храмове у Србији и у њима се подвизали.

Од настанка ови храмови делили су, све до нашег доба, судбину српског народа. Страдали су, али и окупљали верујући народ, бранили православну веру, ширили писменост, духовност и културу. Обновљени, у наше доба просто блистају, не само лепотом својих здања, већ и дивотом окружења и духовношћу. Посетиоце дочекују умни и разборити монаси и монахиње.

У до сада пронађеним документима, Сретење се, под називом Короња (по потесу на коме је), први пут помиње у турском дефтеру 1528. године. Несумњиво је старије. Више пута је страдало од Турака. Летописци су то бележили у богослужбене књиге. Не само, рецимо, да су храмовни „жртвеници остали пусти“ 1650. или да су запустели у време Велике сеобе Срба преко Саве и Дунава, под Арсенијем Чарнојевићем, четири деценије касније. Манастирску цркву обновио је 1818. године, потом саградио и конаке, јеромонах Никифор Максимовић, који је касније постао епископ Српске православне цркве. Умро је 1853. године и сахрањен у овом храму. Најновије страдање збило се у септембру 1941. године када су се немачки авиони обрушили на планину Овчар. Пре неколико деценија на храму су изведени обимни спасавалачки и конзерваторско-рестаураторски радови.

Манастир СВЕТА ТРОЈИЦА

Ове обнове обављане су и на другим храмовима. У храмовни летопис уписано је да су манастир Свете Тројице градили монаси Сретења. Црква је једно од најлепших верских здања у Србији – стручњаци је упоређују са храмом Вазнесења у Жичи и црквом у Пећи. Као и друге богомоље, и овај манастир је страдао у време турске управе Србијом, али је и обнављан. Последњи пут страдао је када су се на манастир, у септембру 1941. године, обрушили немачки авиони.

У веома старе манастире убраја се и Преображење, али не садашњи црква и конаци. Наиме, први пут се помиње

Манастир ПРЕОБРАЖЕЊЕ

у пронађеним званичним документима 1516. године. Тада се налазио на левој обали Западне Мораве, у селу Врнчанима. Наравно, знатно је старији. Године 1911. манастирска здања су порушена да би преко њих била постављена железничка пруга. У народу се чува предање да се на том месту први воз, када је наишао, ненадано сам зауставио. Заузимањем епископа жичког Николаја (Велимировића), кога је Српска православна црква, у нашем добу, прогласила за светитеља, манастир је поново саграђен у Дучаловићима 1938, а владика Николај га је освештао 1940. Године. Градитељ је био неимар из овог села Момир Пантелић.

До сва три манастира стиже се из правца Чачка и Лучана друмом са асфалтним коловозом. Ту вернике и намернике очекују прелепа здања, у њима фреске и прелепи иконостаси, старе богослужбене књиге (неке рукописне), древни богослужбени предмети, прекрасни цветни вртови, умни и добродушни монаси и монахиње. И, тишина, коју оплемењују читања литургија и молитви Свевишњем, Богородици, Исусу Христу и Светом Сави.

Р. М. МАРИНКОВИЋ

ДНЕВНИК КУЛТУРНОГ ЦЕНТРА

Година 2019.

Захваљујући средствима добијеним од Министарства културе и информисања, другу годину за редом, у просторијама Културног центра организована је бесплатна школа ткања. Као резултат ове активности, приређена је изложба радова полазника под називом „Путевима драгачевских ткаља“. Ове путеве уткале су још пре 70 година Рајка Боројевић и жене из горњег дела Драгачева а на темељима традиционалних знања и умећа. Координатор пројекта била је Снежана Шапоњић - Ашанин, етнолог Народног музеја у Чачку.

Културни центар пружио је подршку у реализацији Смотре изворних певачких група у Пухову (28. септембра) и петог Сабора рокенрола у Лучанима (26. јула).

У Ковачици је одржан, 68. по реду, „Ковачички октобар“, један од најстаријих уметничких салона. Учествовали су и чланови Удружења самоуких сликара и вајара Драгачева. На пригодној свечаности Културном центру уручена је захвалница за дугогодишњу успешну сарадњу.

У оквиру Дечје недеље (7 - 11. октобар 2019) Културни центар је у Гучи отворио врата Музеја трубе за посете ученика из основних школа из Горачића, Котраже, Виче, Доњег Дубца, Ртију. Том приликом ученици су се упознали са полазницима школе ткања, а и сами су се у овој вештини опробали.

Организоване су позоришне представе за најмлађе: „Потрага за крилима“ и „Деда Мразов“ новогодишњи шоу.

На вечерњој сцени публика је уживала у представама „Идеална половина“, „Црвени шешир“, „Догодине у исто време“ и „Ручни рад“.

Приређена је пројекција домаћег филмског хита „Војна академија 5“.

Обележен је Дан Културног центра (14. октобар), пригодним програмом, уз учешће актуелних победника Драгачевског сабора трубача.

Реализована је пета смотра народних обичаја „Митровдан 2019“ у Вичи. У програму су учествовале певачке групе, КУД, вокални солисти. Приређена је и продајна изложба рукорада драгачевских жена као и кулинарска такмичења (кување ракије и пасуља).

Година 2020.

На истом месту, почетком године, одржан је хуманитарни концерт за младог суграђанина Филипа Ђорђевића, који је доживео тешку саобраћајну несрећу. У програму је учествовао трубачки оркестар „Драгачевски подмладак“, чији је Филип капелник, и ученици Музичке школе у класи професора трубе Ђорђа Јаћимовића.

Приређено је вече великана глуме у позоришним представама „Шупљи камен“ и „Матичар“.

Изабране су најлепше маске општине Лучани у оквиру традиционалне приредбе коју Културни центар организује у сарадњи са КУД „Абрашевић“ из Чачка. Жири је између 30 маски изабрао оне које су обезбедиле пласман у финале. Свеукупни победник је маска под називом „Деца неба“, коју су ученици ОШ „Милан Благојевић“ из Лучана представили у част осам векова Српске православне цркве. Ова маска је проглашена за најбољу и на финалном такмичењу у оквиру 26. Фестивала маски Моравичког округа у Чачку.

Обележен је Дан Културног центра (14. октобар). У програму, поред актуелних победника Драгачевског сабора трубача, представљена је и књига „Вечној труби и трубачима“, аутора Дејана Томића из Новог Сада. У холу је приређена изложба „Лучоноша Јанко Молер Михаиловић“, аутора Драгана Ђукића из Лучана.

Одлуком Комитета за нематеријно културно наслеђе Србије, а на предлог Комисије за упис у Регистар нематеријалног културног наслеђа, уписана су још два елемента у Национални регистар Нематеријалног културног наслеђа Србије: Драгачевски сабор трубача у Гучи, на предлог Центра за културу и спорт општине Лучани у Гучи (под редним бројем 50) и Трубаство – свирање ансамбала/ оркестара „лимених“ дувачких инструмената / „блех“ оркестара, на предлог Музиколошког института САНУ (редни број 51).

Ови елементи су препознати као живо наслеђе Србије, које пружа осећај идентитета и континуитета заједницама које их, преношењем са генерације на генерацију, чувају и практикују и дан - данас.

Година 2021.

Културни центар пружио је подршку у реализацији манифестације „Видовдански духовни сусрети у Вичи“, „Петровдански сабор“ у Марковици и „Илиндански саборски дани“ у Крварници.

У овим програмима учешће су узели: трубачки оркестри, културно - уметничка друштва, певачке групе, здравичари, солисти на старим инструментима, драмски уметници и ансамбл духовне музике.

Т.Б.

БРОЈНЕ КЊИГЕ О ДРАГАЧЕВУ

ИСЦРПАН ЛЕТОПИС

(Ника - Никола Стојић, Радован М. Маринковић, Јовиша М. Славковић и Зоран Маринковић „Шездесет година Драгачевског сабора трубача у Гучи, 1961-2020“, Културно –просветна заједница Србије, Београд и Културно –просветна заједница Драгачева, Гуча, 2020)

Није изневерена традиција, да сваке пете године буде објављена нова књига о планетарном музичком

чуду званом Драгачевски сабор трубача. У 2021. године није се у Гучи саборисало, шездесети пут, али је о овој манифестацији објављена нова књига богате документационе основе. Може се рећи, у ову монографију уврштени су најзначајнији подаци, од оснивања сабора до најновијих. Уз то, монографија обилује мноштвом других текстова, попут

оцена најеминентнијих, не само музичких стручњака и осталих уметника, а ту су и изјаве и мајстора трубе, песничке посвећенице, избор из домаће и иностране штампе, све до анегдота. Аутори, Стојић, Маринковић, Славковић и млађи Маринковић су оснивачи (Стојић) и стари сабораши, позвани да испишу овако исцрпан летопис саборовања у Драгачеву. Учинили су понесено, како и доликује приказивању сабора, који је допринео да се трубачка музика слуша на свим континентима планете земље, а Гуча постане светска престоница трубаштва.

ЗНАЧАЈНА МОНОГРАФИЈА КОЈА СЕ СРЦЕМ ЧИТА

(парох вички јереј Немања Матејић, „Црква светог пророка Илије у Вичи 1931-2021“, Библиотека општине Лучани, Гуча, 2021)

Инспирисан и подстакнут дубоком духовношћу села Вича, свештеник Немања Матејић се латио пера и написао ову значајну монографију.

Пишући о прошлости и традицији Виче, аутор читаоцима нуди обиље научних података из археологије, историје, архивистике, етнологије и историје Српске Православне Цркве који недвосмислено сведоче о многовековном постојању и хришћанском животу на овим просторима.

Користећи се материјалним, писаним, усменим, сликовним и другим изворима, аутор дочарава прошлост, целог драгачевског краја.

Најстарији писани археолошки извори показују да је још у XIV веку на територији села Вича постојао манастир Рељевац.

Посебан део у монографији чине историјски подаци о житељима Виче, али и Драгачева. Посебно занимљив део су кратки животописи свештеника Вичке и суседних парохија Епархије жичке. Такође, врло су пажљиво сабрана и поименично наведена имена погинулих војника и цивила из неколико ослободилачких ратова.

„Поручио бих будућим читаоцима да ову књигу написану срцем, прочитају срцем. Ако је тако прочитају, разумеће оно што сам ја разумео: да су цркве живи живот нашег живота и да се прво сазидају на небу, па се после сазидају на земљи“, речи су песника Милоја Радовића, који је написао рецензију за ову монографију.

ОД СТАРОЗАВЕТНИХ ДО НАШЕГ ВРЕМЕНА

(Дејан Томић, „Вечној труби и трубачима“, Књижевна заједница Српског народног вијећа, Подгорица, „Прометеј“, Нови Сад, Културни центар, Гуча, 2020)

Осведочени истраживач српске духовне баштине, Новосађанин Дејан Томић, дугогодишњи драгачевски сабораш и члан стручног жирија на такмичењу трубача у Гучи, огласио се новом књигом – зборником „Вечној труби трубачима“, у који је уврстио остварења домаћих и страних познатих аутора.

Зборник отвара Иван Негришорац/др Драган Станић изузетном студијом „Српска труба као планетарни феномен“. Ређају се остали аутори, међу којима су и учесници у програмима Сабора трубача. Дејан Томић пише о труби

која је позната од старозаветних времена, а Зоран Маринковић о првом помену овог инструмента у Срба – у Летопису попа Дукљанина из XII века. Са песничким поносницама заступљени су: Миладин Вукосављевић, Милован Витезовић, Бранко В. Радичевић, Ника-Никола Стојић, Михаило Ђуповић и Радован М. Маринковић, есејом Радојко Николић, а Ника-Никола Стојић епитафима на споменицима трубачима. Не изостају ни прилози Зорана Богавца (о трубаштву у чачанском крају) и Јовише М. Славковића (о Првом драгачевском сабору трубача 1961. године).

Књига је богато илустрована фотографијама, а у техничком погледу репрезентативна.

Д.Т.

ОПОМИЊУЋА КАПИТАЛНА КЊИГА

(Милоје Стевановић, „Речник Драгачева“, Библиотека општине Лучани, Гуча, 2020)

У време све већег лајковања, шеровања, перформанса, бинцовања, инклузија, дигитализације (неко каже да је то сатеривање целокупног становништва у електронски конц-логор!), импута, фанова...

У таквом језичком хаосу појавила се књига подсећајница и опоменица, у коју је сакупљено преко 14.000 биљурно лепих речи и појмова из Драгачева (уз нужне примере и зналачка објашњења аутора) Милоја Стевановића.

Било каква друга оцена изlišна је до – да се ради о капиталном подухвату, коме би се znalци дивили чак и да је деценијама то радила и урадила реномирана научна установа. Уз пуно уважавање свих других аутора (од академика, универзитетских професораааааа до песника и новинара), ово је вероватно најзначајније истраживачко дело не само у последњих пола века, о Драгачеву.

Незванично сазнајемо да је Стевановић новом књигом, допунио ово издање.

Р. М. МАРИНКОВИЋ

ПЕСНИК, ТРУБА И ТРУБАЧИ

(Радован М. Маринковић, „Трубогласнице“, Библиотека општине Лучани, Гуча, 2020)

Песме ове збирке, брзо ће се придружити труби. Утрубиће се. Удружиће се музика и поезија. О чему свира труба – о поезији, о чему пева поезија – о труби.

Своја песничка надахнућа Радован М. Маринковић је посветио труби. Удружио се са звуцима трубе. Моћи ће заједно да иду кроз народ и да га сећају, бодре и веселе на саборима и другим годетима. Оживеће поново оснивачи Сабора трубача у Гучи, трубачи које је Маринковић ценио и волео, као и други људи коју су наш народ задужили. За сваког ће издушити блиставе стихове. Ми ћемо их доживљавати као живе. Сазнаћемо да трубачи нису само свирали у трубе. Били су они устаници, ратници, бунџије и ратари, сточари, воћари, камењари, ковачи, градитељи нових кућа, мајстори и других занимања. Драгачевце су пратили у свим приликама – од рођења до гроба. Покретали су на песму и игру: „Играј, ново, ћопава, макар сутра отпала!“

ТРУБАЧИ НА ВАШАРИШТУ

Ники- Николи Стојићу

Загрљај деве и цвет јој пољуба.
На каменој усни војачка труба.

Прнуше са грозда два бела голуба.

На каменој усни саборска труба.

Јекну песма, орачки груба.
На каменој усни сватовска труба.

До гроба га прати верна љуба,
А јеца, душом, посмртна труба.

Радован М. МАРИНКОВИЋ

И Маринковић је као дете чуо трубаче и заволео их. Дружи се са њима више од шездесет година. Ако се једном пелцује трубом, биће њен заточник до краја живота (као и ја).

Ове песме су део Маринковићевог живота. Искрене, доживљене. Он за то заслужује све честитке.

Честитке заслужује и Библиотека у Гучи, која је књижи живот подарила. Тиме је допринела да Шездесети сабор трубача буде увеличан, богатији његов програм.

Гуча, 2020.

Ника- Никола СТОЈИЋ

ПОВЕСТ ТИПИЧНЕ СРПСКЕ ПОРОДИЦЕ

(Чедо Недељковић, „Тамо или овамо“, „Сигма превент“, Врњачка Бања, 2019)

После ишчитавања рукописа, новог (шестог по реду) романа Чедо Недељковића „Тамо или овамо“, један познати посленик писане речи забележио је, као рецензент: „Жао ми је што ја нисам аутор романа овако високих стваралачких домета о Србији која је била, о Србији која јесте, о Србији која ће бити“. Други рецензент, осврћући се и на претходне Недељковићеве романе, закључио је да је то „последњи конач једне свеобухватне мреже људске изражајности; конач који дело краси.“

Недељковић исписује повесницу једне српске породице. Нећемо се преварити да је то превасходно самог аутора. Јер препознајемо Драгачево, заправо Негришоре, Недељковићево родно село, бар у исписивању родословне таблице, од прадеде Милашина и прабабе Миленије (наравно, имена су промењена), све до потомака који су изучили најпрестижније школе, и у иностранству, и постигли осведочене научне домете.

Р. М. М.

ПОШТОВАНИ УГЛЕДНИЦИ

Године 1991. уведено је звање домаћина Сабора. По старом српском обичају, то су угледни људи, који дочекују и испраћају госте, сабораше.

Овим звањем су овенчани: Зоран Христић, композитор из Београда (1991); Богосав Живковић, вајар из Лесковца код Степојевца (1992); Младомир – Пуриша Ђорђевић, филмски режисер из Београда (1993); др Драгослав Девић,

етномузиколог из Београда (1994); Ника – Никола Стојић, књижевник из Гуче (1995); Адам Тадић, председник општине Лучани (1996); Михаило Ћуповић, песник из чајетине (1997); Жика Живуловић Серафим, публициста из Београда (1998); Љубивоје Ршумовић, песник из Београда (1999); Славомир Николић, песник из Зеока (Драгачево, 2000); Радојко Николић, књижевник из Чачка (2001); Матија Бећковић, академик, песник из Београда (2002); Сава Ракочевић, академски сликар и песник из Чикага (2003); Драган Којадиновић, републички министар за културу и медије (2004); Велимир Илић, републички министар за капиталне инвестиције (2005); Војислав Коштуница, премијер Србије (2006); Милорад Додик, председник Републике Српске (2007. и 2016); Милутин Мркоњић, републички министар за инфраструктуру (2008); Слободан Јоловић,

председник општине Лучани (2009. и 2010); Миленко Костић, привредник из Чачка (2011); Радмила Бакочевић, примадона Београдске опере (2012); Добрица Ерић, песник из Груже (2013); Радомир Андрић, председник Удружења књижевника Србије (2014); Станојла Јовановић, једна од оснивача Драгачевског сабора трубача и Весна Стамболић, председница општине Лучани (2015); Расим Љајић, министар у Влади Републике Србије (2017); др Ненад Поповић, министар у Влади Републике Србије (2018) и Бранислав Недимовић, министар у Влади републике Србије.

НАЈЗАСЛУЖНИЈИ

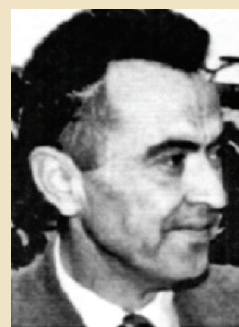
За пуну афирмацију Сабора трубача у култури Србије заслужни су сви његови оснивачи, организатори, учесници у програму. Сви они, посебно старији, истичуда је зато најзаслужнији Властимир Лале Вујовић, који је првих једанаест година био челник Саборског одбора. Стизао је тамо где нису други – и до учесника у програму, и до органа власти, и до институција културе, у напорима да саборски програми буду врхунски. Истовремено, срчано је бранио Драгачевски сабор и од оних који су, без срама, наглашавали да се на сабору „србује“, да његове приредбе „миришу на тамјан“.

Вујовић је рођен 1922. године у Котражи. Као ученик Гимназије у Чачку ступио је, устаничке 1941. године, у борбене редове Чачанског НОП одреда „Др Драгиша Мишовић“, са којим је учествовао у ослобађању Драгачева и Чачка, у жестоких борбеним окршајима против немачког гарнизона у Краљеву и око Ужица. Код Ужица је рањен 11. новембра 1941. и пребачен у Гучу, где га је превијао др Љубо Поповић и упутио га на кућно лечење. У току рата хапшен је и шиканиран. Добровољно је 10. септембра 1944. ступио у јединицу НОВЈ, којом је командовао Пеко Дапчевић, и са њом учествовао у борбама за коначно ослобођење земље од окупатора. Из рата је изашао са официрским чином. После неколико година активне службе у војсци, вратио се у Драгачево и настанио у Гучи. У општинама Гуча и Лучани био је челник власти и политичких организација, осведочен као човек од акције у изградњи комуналних објеката и иницијатор развоја културе, посебно у селима.

Био је носилац више јавних признања и одликовања.

Умро је и сахрањен у Гучи 2001. године.

Културни посленици предложили су Скупштини општине Лучани да донесе одлуку о томе да једна улица у Гучи добије његово име. Такво признање не сме да изостане.

Р. М. М.

СРПСКА ТРУБА ЈЕ ЧУДО

Са трубом се у српској култури није десило само чудо њеног, више него успешног преображавања од војног, сигнализационог средства до изразитог и препознатљивог фолклорног инструмента са јаким изражајним распонима. Са њом се десило још једно

чудо: чудо преображавања од српског фолклорног инструмента до несумњиве тековине опште, европске и светске културе постмодерног доба. Зато кад слушате најбоље мајсторе српске трубе, виртуозе попут Бобана Марковића, Дејана Петровића, Дејана Лазаревића и друге, ви имате осећај да присуствујете чину обелодањивања некаквих скривених, фундаменталних изражајних могућности трубе и чину уметности највишег реда: ту се дешава нешто одиста несвакидашње, празнично и уметнички вазнесењско. Зато ови свирачи стају раме уз раме са највећим мајсторима који нам, пре свега, долазе из света џеза, са мајсторима какви су Луис Армстронг, Дизи Гилеспи, Мајлс Дејвис, Душко Гојковић и други. Истовремено се сам феномен српске трубе уздиже до чудесних висина људске музичке инвенције, а ви добро осећате да је све то, у оваквом појавном облику, могло да настане само овде и нигде другде. Уколико се овако нешто појави и на неком другом месту, то је онда сигуран знак да се магија српске трубе преселила и у друге, сензибилне, сродне културе.

У том смислу српска труба јесте носилац музичких вредности упоредивих како са доприносима мајстора џеза тако и са резултатима музичких мајстора који стварају у времену мултинационалних и мултикултуралних социјално-естетских процеса. Баш због тога што се препознатљивост мелодијских и ритмичких структура српских трубачких оркестара све јасније разазнаје на подлози свеопштег Вавилонског музичког шума савременог, постмодерног доба, требало би све учинити да се специфичност српске трубе очува као нематеријално добро целог света. То, наравно, треба урадити благовремено, а то значи пре него што овај карактеристични допринос српске културе почне да

се још активније прелива по читавом јужнословенском, балканском, па и ширем европском простору. Кад се тај прелив буде десио, биће знатно теже доказивати да то није никакав шири југословенски/ јужнословенски / српски / црногорски / хрватски / бошњачки итд. културни чин него да је он аутентично српски феномен, везан превасходно за простор Србије: створен је на српском културном простору, инициран је српским фолклорним и духовно-историјским искуством, а обогаћен свим оним разноврсним културним кодовима који лепоту музичке националне сцене проширују и потенцијално узносе до свакога човека на планети. Гуча је музички центар једне аутентичне народне културе која се мора осећати и доживљавати као не само национални него и као светски феномен.

Проф. др Драган Станић,
председник Матице српске

МАУСТРОВАНА
ПОЛИТИКА

ГЗС

ГЛАС ЗАПАДНЕ СРБИЈЕ

РТВ ГАЛАКСИЈА

ВЛІС

вечерње
НОВОСТИ

radio
94 MHz

Чачански Глас

lav PLUS

tms

ДРАГАЧЕВСКИ ТРУБАЧ

Пише: Зоран
МАРИНКОВИЋ

РАЗМАК ОД НЕКИХ ЗНАЧАЈНИХ ДАТУМА

- Догађаји и људи по годинама које се завршавају бројевима нула и пет:
- Од, по предању, учешћа Драгачеваца у српској војсци која је поразила Бугаре на Велбужду (1330. године): 690 година.
- Од како је нека Вукосава из Лисица богато обдарила манастир Свете Тројице на Овчару (1434/35): 585.?
- Од како је у турски царски дефтер уписано више драгачевских села (1540): 480.
- Од пораза војске кучког војводе Радоње у борби против Турака на планини Јелици и погибије кнеза Ђуђе Рашковића из Гуче (1690): 330.
- Од рођења, у Каони, хајдучког харамбаше и Карађорђевог војводе Милића Радовића (1775): 245.
- Од бојева драгачевских устаника са Турцима око Чачка, Карановца (Краљево) и Ужица (1805): 215.
- Од завршетка изградње цркава у Горачићима и Тијању (1810): 210.
- Од победоносног завршетка Другог српског устанка на Турке и победе у Боју у Ртарима (1815): 205.
- Од рођења, у Негришорима, Петра Протића Драгачевца, првог српског тополивца и члана Друштва српске словесности (1825): 195.
- Од отварања школе у Негришорима (1830): 190.
- Од отварања школе у Горачићима (1835): 185.
- Од рођења, у Губеревцима, истакнутог каменоресца Милоша Ковачевића (1835): 185.
- Од рођења, у Живици, Млађена Раковића, знаменитог клесара гробљаша и крајпуташа (1845): 175.
- Од отварања школе у Гучи (1850): 170.
- Од рођења, у Рогачи, Новице Ковановића, носиоца Карађорђевог звезде из Првог светског рата (1875): 145.
- Од рођења, у Каони, Алексе Радичевића, носиоца Карађорђевог звезде из Првог светског рата, и рођења, у Губеревцима, Рада П. Плазанића, организатора и хроничара Горачићке буне у 1893. години: 150.
- Од отварања школе у Вичи (1880): 140.
- Од рођења носиоца Карађорђевог звезде из Првог светског рата: Будимира Давидовића у Горачићима, Живана Димитријевића у Тијању, Милића Милићевића у Лиси и Витомира Павловића у Котражи (1890): 130.
- Од отварања школе у Доњој Краварици (1890): 130.
- Од рођења, у Пилатовићима, Јанка Маркићевића, носиоца Карађорђевог звезде из Првог светског рата (1895): 125.
- Од регистрације Вичке и оснивања Каонске земљорадничке кредитне задруге (1900): 120.
- Од масовног учешћа Драгачеваца у наставку Првог светског рата (1915): 105.
- Од рођења, у Горачићима, др Олге Луковић – Пјановић, историчара, а у Ртима Бранислава Обрадовића Џамба, народног хероја Југославије (1920): 100.
- Од рођења, у Гучи, Миленка Шушића, члана Српске академије наука и уметности, а у Чачку песника Бранка В. Радичевића, једног од оснивача Драгачевског сабора трубача у Гучи (1925): 95.
- Од рођења песника Нике – Николе Стојића у Гучи и Милојка Милосављевића у Крстацу (1930): 90.
- Од рођења, у Трешњевици, Јована Лукића, књижевника, у Вирову Арсенија Недељковића, доктора техничких наука, у Грабу Бошка Јовичића, доктора медицинских наука, а у Лиси Мирослава Оцокољића, доктора пољопривредних наука (1935): 85.
- Од оснивања набавно-продајних земљорадничких задруга у Горачићима, Милатовићима и Тијању (1935): 85.
- Од рођења, у Вичи, Алексе Маричића, доктора техничких наука, у Зеокама Ратка Милојевића, доктора техничких наука, у Горачићима Предрага Ружичића, доктора техничких наука, у Миросавцима Драгана Мунитлака, доктора техничких наука, и у Гучи Станоја Ивановића, доктора социологије (1945): 75.
- Од рођења, у Доњем Дубцу, Слободана Вукићевића, мајстора фруле и композитора народних кола (1945): 75.
- Од коначног завршетка Другог светског рата, у коме су Драгачевци масовно учествовали (1945): 75.
- Од коначног успостављања нове власти у Драгачеву избором чланова Среског народног одбора (1945): 75.
- Од масовног учешћа мобилисаних Драгачеваца у Народноослободилачкој војсци у завршним борбеним окршајима Другог светског рата (1945): 75.
- Од рођења, у Осоници, Бранислава Чегањца, књижевника (1955): 65.
- Од оснивања, у Доњем Дубцу, Земљорадничке задруге за производњу и прераду лековитог биља „Орлујак“ (1955): 65.

ПРВИ СПОРАЗУМ ЧЕТНИКА И ПАРТИЗАНА

У лето 1941. године, пре осам деценија, диљем Србије, посебно у њеном западном и средишњем делу за борбу против окупатора образована су два антифашистичка покрета – четнички и партизански. И Драгачевци су се тада, као и сви слободољубиви Срби, латили оружја певајући „Са Јелице кликће вила-стићи ћемо до Берлина“ и „Ој Хитлеру, твоју ли ти нану, шта тражиш овде на Балкану“.

Пошто су се између два устаничка покрета јављали, готово од самог почетка, неспоразуми, испуњавајући слободарске тежње нашег народа, у таквим приликама преговарали су о заједничкој борби против окупатора. У том смислу, постигани су споразуми, који су у почетку поштовани, а касније нису.

Колико је познато први је у Србији потписан код Ђендића колибе у драгачевским Губеревцима 21. јула. Претходили су преговори у којима су, у име четника, учествовали: мајор Д. Игњатовић и поручник Урош Катанић, Марко Музикравић и Предраг Раковић, а у име чачанског народноослободилачког партизанског одреда „Др Драгиша Мишовић“ учитељ Ратко Властељица.

Користећи документа, историчар из Чачка Давидовић овако је приказао суштину тог споразума:

„После дугих преговора потписан је споразум у 11 тачака. Споразум је у име партизана потписао Властељица, а у име четника мајор Игњатовић. Четници су тражили да овај споразум важи за читаву земљу, али Властељица је инсистирао да он има овлашћења само за четири среза (драгачевски, трнавски, љубићки и таковски). Први чланови споразума су се односили на ситуацију у свету и нашој земљи, као и на потребу учешћа у борби на страни савезника. Након завршетка рата Југославија ће се организовати на демократској основи; обе устаничке снаге могу прогласити општу мобилизацију људи од 18-50 година, лица која се не одазову стављају се пред војни суд; признато је постојање две војне формације бивше Југословенске војске. Око потребе заједничке команде било је највише дискусије, јер представник партизана није хтео да је призна, али је на крају унета формулација о заједничкој команди признатој од савезника, коју би чинили представници обе формације; уређење и управљање ослобођеним територијама вршиће одбори састављени од представника обе стране 50%-50%; формирање заједничких команди места требало је да се обављају од два представника обе формације; обавезно и слободно опредељивање становнштва способног за војну службу и једну од две формације; договорен је слободан прелаз из једне у другу војну формацију.

Особе које би остале неутралне требало је, по договору жигосати и евентуално против њих повести поступак. Договорено је формирање преких судова, са по једним представником из обе војне формације, с тим да одлуке буду пуноважне ако се сагласе обе стране. У споразум је унета одредба о равноправној подели плена. Утврђено је и обавезно заједничко помагање у свим мањим и већим акцијама, као да ниједна страна не може ићи самостално на зборове, нити водити против друге пропаганду...“

Оваквих споразума било је, касније, више. Делимично су поштовани до првих дана новембра 1941. године. Од тада и у наредним годинама два антифашистичка устаничка покрета, окренула су оружје један према другом. Трајао је, нажалост, до 1945. године, братоубилачки рат, са трагичним последицама.

З. МАРИНКОВИЋ

РАТНЕ ЖРТВЕ И РАТНА ШТЕТА

Од 1941. до 1945. године живот је изгубило више од 2.500 Драгачеваца: војника Југословенске краљевске војске, припадника Југословенске војске у отаџбини/четници Драгољуба Михајловића, партизанских одреда, пролетерских бригада и Народноослободилачке војске Југославије и цивила. За нас, данас, сви су они жртве рата – да га није било, живели би нормално, обрађивали земљу, женили се и удавали, рађали децу. Погинули су иза себе оставили преко 2.000 деце. Уништено је: 1.688 кућа и економских зграда, а оштећено још 500, па : 20.732 садница воћа, 78.710 чокота винове лозе, а летина на још 9.458 хектара. Опљачкано је: 14.232 кубна метра дрвета за градњу и 60.640 кубика дрвета за огрев, 745 коња, 4.927 грла рогате стоке, 9.354 свиње, 12.265 оваца и коза и 36.957 других животиња, 31.428 твара пшенице, 51.492 твара кукуруза, 3.114 твара осталих житарица, 254 твара индустријских биљака, 520.518 твара сточне хране, 12 вршалица, 19 сејалица и косачица, 162 плуга, 997 осталих пољопривредних машина и 615 справа и алата, три камиона, 11 путничких аутомобила, седам мотоцикала, два чамца, 434 запрежних кола и 115 других возила. Године 1980. аналитичари су, користећи паритет валута динара према долару, израчунали да је укупно претрпљена ратна штета износила 439.459.478. динара.

ТРУБА НА СПОМЕНИЦИМА

На гробљашима и крајпуташима Драгачева више је епитафа којима се славе трубачи, углавном војни, него ликовних представа трубе.

Ипак, пронашли смо их неколико са уклесаном трубом у камену:

Непознати каменорезац, по свој прилици Млађен Раковић (1845 – 1915) из Горачића, „уписао“ је трубу у споменик Уроша Ракићевића из Губереваца, који је погинуо 1876. године у српско-турском рату, на Шиљеговцу. Испод трубе је ликовна представа грожђа, а не изостаје ни хришћанска орнаментика, нарочито крст.

У Зеокама је уочљива ликовна представа трубе на биљегу Радомира Топаловића, који је погинуо у окршају са аустријском војском у Прањанима 1914. Године. Док је свирао јуриш, куршум га је погодио у грло. Труба је умукла, а српска војска победоносно окончала борбу. Споменик је клесао Живко Јаћимовић (1878 – 1946) из Пухова.

Не зна се који је каменорезац из Лисица уклесао трубу у споменик земљаку Петру Ф. Давидовићу, који је погинуо, као војни трубач 1915. године код Крагујевца.

Малени споменик на Зимоњића гробљу у Горачићима трубачу Радовану Зимоњићу такође је окићен трубом. Уз трубу, непознати каменорезац уклесао је епитаф, не помињући да је покојник био трубач: „Ево гроба неизбежног двора где се одмара тело од умора. РАДОВАН Зимоњић из Горачића часно поживи 21 г.а умро 28 марта 1939. Бог да му душу прости...“

Није тешко одгонетнути „мањак“ ликовних представа трубе на гробљашима и крајпуташима. Свакако ту тајну „одгонета“ споменик војном трубачу Божидару С. Вуловићу из Губереваца, погубалцу ратне 1914. године, који је удупчен у порти цркве у Горачићима. Његов споменик не краси труба, већ – пушка. Велика пушка. Убојница. Божидарев син, Добросав, и каменорезац, који се није у камен уписао, сматрали су да је зазорно помињати ратника без пушке. Какав би то био јунак без пушке, о благи Боже! – мислили су. Мора се, дакле, ратништво осведочити огњостралним оружјем, не трубом!

Једини споменик, гробљаш, са ликовном представом бубња пронађен је у Лучанима. Каменорезац Тихомир Петронијевић Мандрк (1906 – 1977) из Лисица исклесао је целу фигуру ратника Милосава Милинковића, „тобошара“, који је преминуо 1918. Године, у својој кући, од ратних напора. Бубањ је ратнички – мали је, виси добошару о врату и „стиже“ му до испод појаса. У њега се удара према себи, не као у данашњим оркестрим. Клесар Мандрк је у епитафима написао да је овај ратник из Лучана био „дични војник“ и „одличан расборац“.

Р. М. М.

НАШЕМ ПЕТЕРУ

Док велики песник
Петер Хандке,
уздигнуте главе
носећи Нобела,
поносно корача
кроз светску жабокречину;
око његових ногу
сплићу се гује,
але, акрепи
и друге караконцуле
и љутито сикћу
на њега и Нобела.
Они то и не чују,
-до њихових висина
то и не стиже:
не могу нишчи
да суде великима.
А наш велики Петер
мораће и да реагује:
мораће чешће него до сада
своје ципеле да пере
и од блата чисти.

Ника - Никола СТОЈИЋ

ЧУВАРКУЋЕ НАШЕ ИСТОРИЈЕ

Чуваркуће наше историје
То су понос и дика Србије
ШАЈКАЧА је где ми Жико пева
Најстарија група Драгачева
Ту су појци **ДРАГАЧЕВСКОГ ВЕЗА**
Песма трепти као лишће бреза
Мили звуци песме **СНОВАЛИЦЕ**
Разлежу се дуж реке Бјелице
ДУЧАЛОВЦИ Милош и Вујица
Мала им је планина Јелица
Кад се чују **ДРАГАЧЕВЦИ** млади
Срце моје убрзано ради
Из Котраже група је **СТУДЕНАЦ**
Они плету од вихора венац
Моја драга од радости плаче
Кад запева **МИЛЕ** из Рогаче
Шта у Гучи тако дивно бруји
То певају Жижа и **СЛАВУЈИ**
Свако од њих део душе даје
Да сачува наше обичаје.

Блажимир ЈОКОВИЋ

ДРАГАЧЕВСКИ ВУК КАРАЦИЋ

Да би неко за живота понео назив Драгачевски Вук Карацић, извесно је да је остварио вуковске подухвате у култури. А, то је учинио Милан Ђ. Станић, учитељ и свештеник, публикујући од 1869. до 1875. године пет збирки народних песама, прича и својих бележака и пет годишта календара Драгачевац, у које је уносио преваходно народне песме и приче. Тиме је, како су оценили стручњаци, открио и сачувао за будућност аутохтоно фолклорно наслеђе, посебно у Драгачеву.

Станић је рођен у Негришорима 1849. године. Не зна се где је учио основну школу. Рано је остао без родитеља, па је живео са стричевима. После потуцања обрео се у Београду, где је завршио четири разреда гимназије и богословију издржавајући се тако што је служио по кућама богатих београдских породица.

Књиге, скоро све, штампао је у Београду, а за то је средства обезбеђивао претплатом. Пренумеранти/ претплатници на његове књиге били су из: Аранђеловца, Београда, Груже, Турн Северина, Ужица, Карловца, Лознице, Параћина, Прћиловице, Смедерева, Зајечара, Шапца, Ваљева, Карановца (Краљева), Куле, Неготина, Подгорице, Субјела, Чајетине, Ђуприје и, наравно, из Драгачева.

У Станићевим књигама налази се 212 епских и лирских народних песама, 140 краћих и углавном шаљивих прича, четири нешто веће озбиљне приче и 60 других различитих песама, углавном без потписа аутора, а међу њима има и Станићевих остварења у акростику, уместо предговора. Ту су и стиховани поздравни владајућем кнезу, али и љубавне песме које се певају у народу. Штампао је и 10 песама инспирисаних савременим догађајима и три приче – описа Чачка. Објавио је и шест чланака, углавном фолклорне и историјске садржине, уз један преведени текст о Кристоферу Колумбу.

Највише публикованих народних умотворина је из Драгачева, Старог Влаха и са Златибора, затим из Подриња и из околине Ваљева, а објавио је и 19 лирских песама из Подгорице. Све епске песме су десетерачке, једино је у седмерцу Војвода Богдан и његова кћи Радава.

Све што је радио – бележио народне умотворине, писао стихове, објављивао књиге и календаре, Станић је схватао као настављање дела Вука Стефановића Карацића, коме се дивио.

Верује се да је иза Станића остало не мало необјављених рукописа, али њихова судбина није позната.

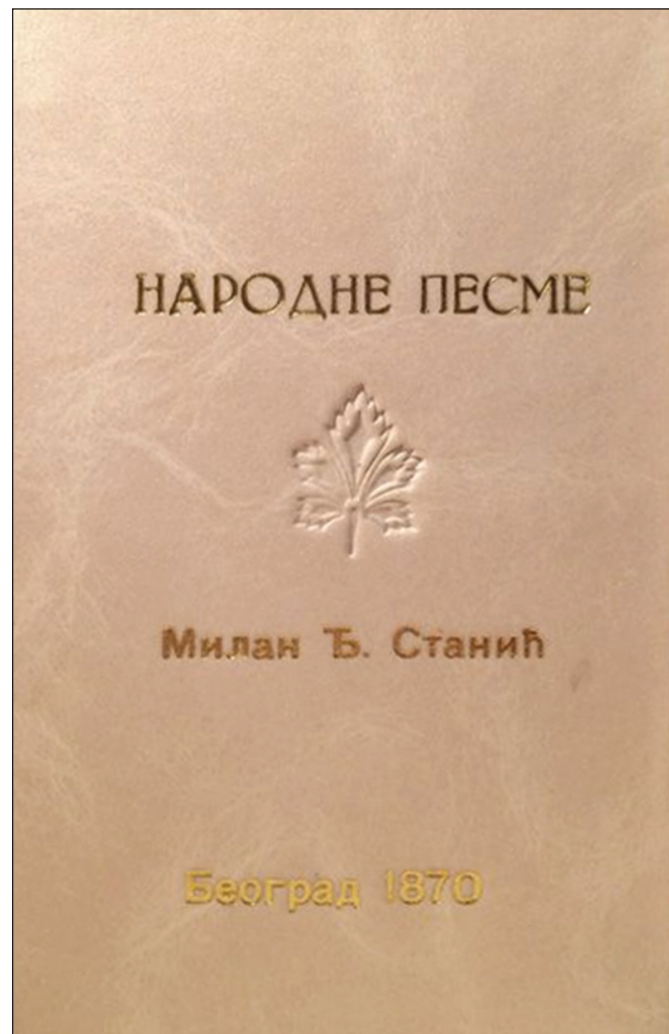
Иначе, Станић је после завршене богословије кратко службовао као учитељ у Скели код Обреновца и Жељевици код Чачка. Потом је примио свештенички чин.

Богослужбовао је у Краљеву, где је од 1888. до 1914.

године предавао веронауку у Ратарској школи. У овом граду је умро као протојереј и намесник жички 14. марта 1922.

Сахрањен је у порти цркве у Краљеву.

Р. М. МАРИНКОВИЋ

КЊИГЕ

Станић је објавио ова дела: “Драгачевац”, српски народни календар за 1870, 1871, 1872, 1873. и 1874. годину; “Српске народне песме и приповетке”, 1869; “Српске народне песме (јуначке)”, 1870; “Царица Милица, Песме из Старог Влаха”, 1879; “Драгачевке”, песме и приповетке, 1872; “Зорка”, издао “Драгачевац”, 1975; “Његовој светлости господару и књазу српском Милошу Обреновићу IV, поздрав на дан рођења 10. августа 1873.”

ОСТАЈУ У НАМА

ЗБОГОМ ДИРЕКТОРЕ

Уочи 59. Драгачевског сабора трубача, затекла нас је тужна вест – преминуо је Адам Тадић, дипломирани инжењер машинства, привредник, јавни радник и културни делатник.

Године 1993. именован је за председника 33. Драгачевског сабора трубача, а 1995. за председника Организационог одбора ове манифестације. У својству председника општине Лучани (од 1992. до 1997.) био је домаћин 36. Драгачевског сабора трубача. Тада је са композитором Зораном Христићем, открио јединствено и трајно спомен-обележје мајсторима трубе на згради Културног центра у Гучи.

Именован је за директора Центра за културу, спорт и туризам општине Лучани 2004. године и на тој функцији остао до 2014. године. Добитник је многобројних признања у области културе. У време његовог директоровања Драгачевски сабор трубача овенчан је Вуковом наградом Културно просветне заједнице Србије и другим високим признањима. Коаутор је једне од репрезентативнијих саборских монографија.

Рођен је 1958. године у Доњем Дубцу. Напустио нас је 4. августа 2019. године. Комеморација њему у част одржана је у Културном центру у Гучи у присуству породице, колега, пријатеља и поштовалаца.

М. Н.

ОДЛАЗАК ВРХУНСКОГ ПРИВРЕДНИКА

Прошла година је била злослутница. У њој смо изгубили доста значајних и знаменитих људи за овај крај. Тако је у мају 2020. године стигла вест: "Након краће болести, преминуо је Радован Илић".

Рођен је у Грабу, 4. августа 1954. године. Дипломирао је на Вишој техничкој школи у Чачку.

Од 1978. до 1981. године, радио је у Техничкој школи у Гучи, а од 1981. до 1997. ради у Индустијском комбинату „Гуча“, као шеф техничке контроле.

За председника општине Лучани изабран је 1997. године и на тој функцији остаје до 2004. године. У време његовог мандата, 1998. године на 38. Сабору, симбол Драгачева, Гуче и Сабора украсио је центар трубачке

престонице, дар Фондације „Браћа Карић“ – Споменик трубачу, рад вајара Велимира Каравелића из Пожеге.

Био је генерални директор Индустијског комбината „Гуча“ од 2006. до 2013. године. Извесно време био је директор Ливнице у Тополи.

Од 2017. године, поново је био на челу Индустијског комбината „Гуча“ (до 2019).

За свој дугогодишњи рад у свим колективима добио је многе награде и признања. Једна од њих је Повеља капетан Миша Анастасијевић, за пословност 2009. године. Та повеља припала му је као најбољем привреднику Рашког и Моравичког округа за 2012. годину. За менаџера године у области ливарства проглашен је 2011. године.

Преминуо је 14. маја 2020. године.

М. Н.

ЧАРОбЊАК ЛЕПОГ СТИХА

„Огласи се огласи... Са Овчара и Каблара...“ И тако више од три деценије. Уписан је у саборску историју као водитељ аутентичног, питког и препознатљивог гласа.

У августу месецу у својој 83. години, пред почетак 59. Драгачевског сабора трубача, преминуо је Светислав Света Вуковић, глас над свим гласовима, новинар Радио Београда, песник, који је три деценије био надахнути водитељ програма трубачког саборовања у Гучи.

Рођен је 3. фебруара 1936. године у Штитарици код Мојковца. Студије је завршио на Правном факултету у Београду.

Добитник је бројних награда и признања за новинарски и водитељски рад. Међу њима је и признање Сабора трубача. Преминуо је у августу 2019. године.

М. Н.

КОРОНА ЈЕ БИЛА НЕМИЛОСРДНА

Од последица корона вируса, 25. новембра 2020. године, преминуо је Милош Лукић, новинар из Чачка.

Каријеру је почео на телевизији Галаксија 32, а потом је био новинар и уредник новинске агенције ФоНет.

Рођен је 14. октобра у Чачку, где је завршио средњу и основу школу. Дипломирао је новинарство, а као новинар агенције ФоНет извештавао је из скоро свих европских и светских престоница. По повратку у Чачак,

2016. године једно време био је уредник портала Глас западне Србије и дописник националне телевизије Пинк, а затим у новембру 2018. године основао је новинску агенцију МНА, извештавајући о најважнијим догађајима из Моравичког округа, као и о Драгачевском сабору трубача и осталим манифестацијама карактеристичним за драгачевски крај.

М. Н.

ПЕСНИК ВОЈИМИР СРЕТЕНОВИЋ

Прошле године погинуо је, у саобраћајној несрећи, стари сабораш Војимир Сретеновић, песник, аутор књига: Песнички крст (2001), Забожурени завичај (2002), Време времена (2003), На путу вечности (2004), Молитвеник душе (2005), Откуцаји енергетског сата (2006), Ведрине (2007) и Приближавање Творцу (2010). Његови стихови су посвећенице завичају. Познат је и по томе што је у Тијању откио храст и предео које лече својом енергијом.

Сретеновић је рођен у Турици 1936. године. После школовања радио је у привреди Београда, Чачка и Лучана. Заступљен је у лексиконима познатих личности Чачка и Драгачева.

Доносимо његову песму „Врата“:

ПРВА космичка ВРАТА
над ваздушном бањом
у простору села Тијања,
прво место наше славе
становници проносиће њихова лица душе
са поднебља цветних башта
прадедова Драгачева,
отворишта Србије, широм света...
Да, за сада,
ПРВА космичка ВРАТА.

ВЕЛИКАН СЕ ПРЕСЕЛИО У ВЕЧНОСТ

На гробљу Гротница, уз опело и читање песме посвећенице брата му по перу, Радована М. Маринковића, сахрањен је Ника-Никола Стојић, истакнути песник и вајар, културни подвижник, великан културе Драгачева. Уснуо је у Господу 4. децембра прошле године.

Стојић је рођен 1930. године у Гучи. Школовао се од завичаја до Београда, где је завршио студије на Филозофском факултету. Радни век провео је у родном месту – професор и директор Основне школе и Дома културе у Гучи. Један је од оснивача Културно – просветне заједнице (1960),

у свету познатог знаменитог Драгачевског сабора трубача (1961), Распеваног Драгачева, Сабора ткаља, Музеја надгробника и крајпуташа у Гучи. Дуго је био у органима Заједнице културе Србије, која је, када се расправљало о култури и просвети, била посебно веће Народне скупштине Србије, данашњим речником казано – народни посланик. Сарађивао је у бројним листовима, часописима, електронским медијима, учествовао на научним скуповима, оцењивао уметнике на смотрема и фестивалима народне културе.

Када се било где у земљи Србији помене Драгачевски сабор трбача, за свакога је то, као синоним, Ника-Никола Стојић. Биран је у органе еминентних културни и просветних установа и институција културе у Драгачеву, Чачку, Краљеву и Београду. Један је од оснивача и председник Удружења самоуких сликара и вајара Драгачева и оснивач његове уметничке галерије, али и челник Еколошког друштва „Драгачево“ и обновитељ Културно-просветне заједнице „Драгачево“ (2019). Потписује преко 70 књига поезије, народног духовног твораштва Драгачева, монографије и лексикона, у којима је и сам заступљен. Песме су му превођене на енглески језик. Све су му високог домета па су приказиване у штампи, електронским медијима и стручним часописима.

Ника-Никола Стојић добитник је бројних јавних признања за стваралаштво, међу којима су најпрестижније: Вукова награда Културно просветне заједнице Србије, Повеља Црвеног крста Србије, Повеља општине Лучани, сва трубачка саборска одличја, Орден рада са сребрним венцем, Повеља Удружења књижевника Србије и Повеља Културно – просветне заједнице Србије.

РЕДАКЦИЈА

РТС

**НИТ КОЈА
НАС ПОВЕЗУЈЕ**

rts.rs
rtsplaneta.rs